

פב שפתי כהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה
זו עם נתינת דשמואל:
ית עם נתינת:
ית טור גס אמו הראש
עם נתינת:
ז' יינתי נתינת פ"ה
סעיף ו':
כ טור וכתב רמב"ם ירוחם
לפילו לטעם הר"ף
והגאונים שפ"ע ע"פ שו"ת
פרש בעלמא מ"מ כנר
לקחה טעם בשר וכשמעמיד
ה"ל בשר בחלב:

דגוף מרבבה
[ג] [מתינת] נתבאר
בסימן פ"ט גבי מולח
בבלי שאינו מנוקב.
דברי הרב ז"ל מה מתינת
ועיין מה שאכתוב על
הס"ך לקמן סימן ז"ה
ס"ך י"ח, ע"כ:
חידושי הגרשוני

פז א) עד שיהא
ששים בחלב קשה לוי
לדעת הראש"ש שכתב
כן לדעתו ב"ו ובקורות
הספך חריף ודאני הכא
כיון שכנס בחוף הקיבה
ונמלח בחוכה כשיעור
שיחנה על האור וירתיח
כמו שכתב הב"י דמי
לנמלח בבלי שאינו
מנוקב ושהו בו כשיעור
שיחנה על האור
וירתיח דאסור להראש"ש
כל מה שנכבש כדלעיל
סימן ס"ט ע"ש:

ג' עיין מהראש"א
טו וגם הוא מילתא
דרבנן. משא"כ לעיל
סימן ס"ט סעיף י"ח
הג"ה ודליא כי אם חד
קולא דרם שמלחו
ורבנן ובפ"ו חדש כתב
דגם לדעת מחבר סימן
ס"ט ס"ח מכל מקום
מורה וכדי קליפה נאסר
מיד ומכל מקום גם ביש
בקליפה לחוד כ"ו
להעמיד אינו אסור ועיין
ש"ך סוף סימן:

זו או שעמד בו יום
אחד. עיין ט"ז סימן
צ' ס"ק י"ב:
הגהות והערות
[ט] עיין פ"ג דרכי
תשובה ס"ק קג אם תיבת
היכים קאי גם על עצמות:
[טז] ויש לחזק דבסי' תא.
מיירי הרוקח כשמלח
הקיבה בעורה דמליחה
אלימא דאפילו בקרוש
כבר לקחה טעם בשר
וכשמעמיד בה הוא בשר
בחלב וכדכתב ב"י (קלט)
ע"א) בשם רבינו ירוחם.
דאפילו לשיטת הגאונים
דהו פירשא בעלמא

(סעיף ז) (כב) פטור וכן האוכלים בו. הכא נמי איסורא
מיהא איכא: (סעיף ח) (כג) אינם בכלל מי חלב. עיין
לעיל סימן פ"א סעיף ה' וזמנה שכתבתי שם (ס"ק יב):
(סעיף ט) (כד) אינו חלב. לנפקא ליה ממורת אולל ומשיב
כפרש וטעמיה: (כד) ויש מי
שאסור. פירוש כלל וכמ"ס לעיל
בסימן פ"א סעיף ו' וע"ז כתב הרב
צה"ה וכן נוהגין וכדכתב צה"ה
בסעיף י' לחלק בין קרוש לכלול
ואף לכחלה משמע בתורת חטאת
כלל ס"ה (ד"ן ח וכלל ע"ד ד"ן ז)
דמות בקרוש ע"ש מיהו כללול
דעמו דלפילו דיעבד אסור וכדכתב
צה"ה בסעיף י' מיהו נראה
לכחלה אסור אף בקרוש משום
מלאות העין כמ"ס בסעיף ד' ועיין
בס"ק ו' ומהרש"ל פכ"ה סימן ק"ו
פסק דלפילו קרוש חשוב חלב ממש
מדינא כרש"י וכן נראה דעם הר"ן
(וכן דעת הרוקח סימן חכ"א ו"ע
טז) דבסימן פ"ד משמע דמחלק
בין קרוש לכלול עיין שם) וכן
דעת האיסור והימר הארון ר"ש
כלל מ"ו (ד"ן ה) L

ז י המבשל שליל בחלב חייב וכן
האוכלו אבל המבשל שליא [כ] ים או
עור [כא] וגידים ועצמות ועיקרי קרנים
וטלפים [טז] הרכים (כב) (יט) פטור וכן
האוכלם פטור:

ח יט יש מי שאומר דנסיובי דחלבא
(פירוש: חלב המתמלח מקפאון הגבינה) (כג) אינם
(כ) בכלל מי חלב ואסור מן התורה אלא
מי חלב היינו אחר שעושים הגבינה
מבשלים הנסיובי והאוכל צף מלמעלה
ולא נשאר בו אלא מים בעלמא זהו
הנקרא מי חלב:

ה חלב הנמצא בקיבה (כד) אינו
חלב ומותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה
(טור גס ר"ף ורמב"ם)
(ז) (כה) ויש מי (כב) שאסור (ח) ורש"י ור"ן (ז) (וכן נוהגין):
כ חלב הנמצא בקיבה (כו) [כב] (לכחלה אין להניחו בקיבה עד שיטמן החלב
בחוף הקיבה (ארוך כלל י"ח גס ר"י שמהו והג"ה אשיר"י) [כג] אכל דיעבד אין לחוש
עד) (ח) (כז) [כד] (כג) (טז) שנמלח בקיבתה (כח) [כד] י או שעמד בו
(כד) יום אחד (ואו) (ט) (כט) אסור להעמיד בו:

הגה ואם העמיד בו [כ] אס הוא הלול אסור כל הגביות (י) (י) עד שיהא
בסימן ס"ט (קיב): גבי מולח כלי שאינו מנוקב ושיעור מליחתו לשיהיה רוחם כתב רמב"ם סימן ז"ה (קמד). עכ"ל וא"כ דעמו שצריך
שיטהה נמליחתו כדי שיחנה על האור ויתחיל להרתח וכלעיל סימן ס"ט סעיף י"ח וצריך שיהא נמלח כ"כ שאינו נאכל מחמת
מלחו וכלקמן סימן ז"ה סעיף ה' ונראה דאף לדין דקיימא לן (סוסי' ע צה"ה) נמליחה לאסור מיד וכן אפילו לא נמלח
רק מעט כדרך שמולחין לכלי (פי' זה ס"ה הג"ה א') מכל מקום יש להחיר כאן דיעבד אס העמידו בו גביות אס לא נמלח
נכאלי גזונא כיון דכלאו הכי הרבה פוסקים והמחבר מכללם חשבי ליה כפרש בעלמא אפילו לכלול טו וגם הוא מילתא דרבנן
דמן החורה אינו אסור אלא דרך ציטול ולא ע"י מליחה: (כח) או שעמד בו יום אחד. פירוש מעט לעת דהו ככונס:
(כט) אסור דהעמיד בו. משמע דאין חילוק בין קרוש לכלול והיינו לכחלה ואע"ג דמותר לבשל בקרוש אפילו לכחלה וכמ"ס
בס"ק כ"ה התם שאני שאין כאן איסור אלא משום חלב [הקיבה] וכיון דקרוש הוא הו' כפירשא אכל הכא נהי דפירשא הוא
מכל מקום כיון דנמלח או שהה מעט לעת בקיבה ע"כ קבלה טעם מעור הקיבה ולהכי אסור לכחלה להעמיד בו גביות מיהא
לענין דיעבד דעת המחבר נספרו צ"ח יוסף (קלט). ד"ה וענין הלכה) דיש להחיר בכל ענין ולכן כחם כאן ואין כן דעת הרב צה"ה: L

(ד) עד שיהא ששים בחלב בו. כלומר עד שיהא ששים בחלב שהעמיד ועשו גביות נגד החלב שהיה בקיבה
שנאסרה בקיבה משום בשר בחלב וכלאורה קשה אמאי אגי בששים הא. החלב שבקיבה אסור מעצמו שנעשית נבלה והכי
נקודות הכסף

אסור אלא כדי קליפה והיינו שכתב הב"י כאן והשיעור שיטהה
נמליחה לשיחשך רוחם נבחר בסימן ס"ט גבי מולח כלי שאינו
מנוקב עכ"ל מוכח דעמו דכפירשית. דאל"כ שיעור למה לי הא
לענין מליחה כדי קליפה א"כ שיעור אלא לענין מליח כלי שאינו
מנוקב לאסור כל מה שנכבש כתב הראש"ש שם שעורא דלעיל אלא
ודאי דכפירשתי וזה צדור ועוד יש לומר דהטור וז"ל לא קאי
אלא אעמד זה יום שלם והרב צה"ה שכתב סתמא היינו דלחיל
לטעמיה דאין קיימא לן לשער כל מליחה בששים וכלקמן
סימן ק"ה (ס"ט):

ביאור הגר"א
[כ] או עור. כמו שליא דאמר שם לא צריכא קרא בו וכל שכן
עור כמ"ס שם ע"ז עמוד ב' העור והשליא בו עור ששלחו
והשליא בו וכמו גידים בו כמ"ס שם בנבלתה ולא בעור ועיין
חוספות שם ק"ג עמוד ב' ד"ה דם בו: [כא] וגידים בו. ק"ד
עמוד א': [כב] דכחלה אין בו. שהוא חריף וחמוץ שהרי

מעמידין בו. איסור והיתור הארוך: [כג] אבל דיעבד בו. דיש
לסמוך אסכרת הפוסקים דלא אסור אלא על ידי מליחה. (שם)
[ד"מ]: [כד] שנמלח. כשיעור שנחבאר בסימן ס"ט סעיף י"ח:
[כה] או שעמד. כמ"ס בריש סימן ק"ה: [כז] אם הוא הצלול
בו. הולך לשיטתו שפסק בסעיף ט' כרבינו חם:

יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב

הידושי רע"ק

המנור עלמו של חרס דמהני לינון להיסקו מנפנים והכי נמי לגבי קדירות דלענין מלך שהוא לחלל המנור והוי היסקן ממקום הנלוו עיין פסקים ל' ע"ב ואולי י"ל לגבי הקדירות חרס דלא מהני הגעלה ודבר ליינון גמור דאפשר דההסקות של מנור לא הגיע ליינון כל כך, אבל נשל מחכות דנכל מקום דמהני הגעלה מהני ליינון כל דהוא עיין אורח חיים סימן תנ"א ס"ד בהג"ה בזה סמכין על ההסקות שרגילים להסיק דהוי על כל פנים ליינון כל דהוא:

באר היטב

(טו) פטור. אבל איסורא איכא במבשל ובאוכל: (כ) בכ"פ. עיין בסימן פ"א ס"ה מ"ש שם בשם הש"ך דלא תיקשי דברי הש"ע אהרדי ע"ש: (כא) בקיבה. הנפקא ליה מתורת אוכל וחשיב כפרש וטנופת: (כב) שאוסר. כתב הש"ך פירוש בצלול וע"ז כתב רמ"א וכן נוהגין ומשמע בתורת חטאת דאף לכתחלה מותר בקרוש מיהו בצלול דעתו דאפילו בדעיבא אסור ונראה דלכתחלה אסור אף בקרוש משום מראית עין והמרש"ל פסק דאפילו קרוש חשוב חלב משום מדינא וכן נראה דעת הר"ן ודעת איסור והיתר הארוך: (כג) שנמלח. כתב הש"ך משמע שצריך לשהות במליחתו כדי שיתנו על האור ויתחיל להרחיח כמ"ש בסימן ס"ט

פתחי תשובה

(טו) פטור. עיין בלר היעני ועיין בשו"מ שנסוף ספר מנחת יעקב סימן ט"ז במש"ל של חלב שנמלח בחמוץ ע"ש חלול ויש להסמפק דלמא היה בחמוץ מוח וממס חוץ הנמשל ולכא-ששים נמשל נגד אותו החלול שנעלם אסור דאסור דאורייתא לחומר ע"ש והבית לחם יהודה בשו"מ שלו סימן ל"ט המיר בזה דלא מחזיקין אסורא לומר שהיה בחמוץ מוח ע"ש ועיין פרמ"ג (שפ"ד ס"ק כ) שחמה עליהם דהרי כאן משמע דעצמות הקשים בלי מוח אוסרים ג"כ מדרבנן ע"ש. עוד כתב הפרמ"ג (ס"ט) דיש להסמפק לענין עור בחלב דלינון אלא דרבנן אפשר בראותו

משבצות זהב

(ז) ויש. עיין ט"ו, המחבר הביא ספרים הר"ף והרמב"ם דאף ללול אין איסור, ודעת רבינו מס דללול אסור, והשמיט דעת רש"י דאוסר בקרוש, ורמ"א פסק כרבינו חס כמו שכתב בענין י' בהג"ה דקרוש אין אוסר וללול אוסר ע"ש. והט"ו הביא דעת רש"י להחמיר אף בקרוש, ולגבול נלול דאוסר רמ"א היינו לנכול, ולגבול ממש לכתחלה נלאו הכי אסור משום מראית עין ועיין ש"ך אות ו' ושם אב"ר: (ח) שנמלח. עיין ט"ו הביא דברי הבית יוסף ועיין ש"ך אות כ"ו ומשמע שהקשים לש"ך בזה דבעינן כשיעור על האש וירמית ואין נאכל מחמת מלחו, מטעם דיש דיעות דאף ללול ממש פירש"א וממילא טעם נכר הנבלע בזה הוא פירש"א כמו שכתב

שפתי דעת

(כב) פטור. ואיסורא מיהא איכא ש"ך. והוא לשון הרמב"ם ז"ל בפ"ט מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז' והוא ברייתא חולין ק"ד (ע"א) ומשמע ודאי דבאכילה אסור מדרבנן על כל פנים ועיין מנחת יעקב בשו"ת סי' ט"ז (ז) בנמצא עצם חלול בחוץ מאכל חלב והיה ספק שמה היה מוח וצירד המנחת יעקב להחמיר והבית לחם יהודה בשו"ת שלו סימן צ"ט התיר דלא מחזיקין איסורא והמנחת יעקב כתב בעצמות הרכין אסורין אף העצמות עיין סימן צ"ט (ש"ך ס"ק א) לא ולא הבינותי דכאן משמע דעצמות הקשים נמי אסורין בשר בחלב מדרבנן, אם לא שנאמר דמלת הרכים קאי נמי על עצמות וזה אינו צריך עיין חולין ק"ד (ע"א) לא הוזכר הרכים ועיין סימן צ"ט בש"ך אות א' ופרי חדש (ס"ק א) לא ושם אב"ר בעוה"ק: ודע דעור בחלב פטור אבל אסור מדרבנן ויש להסתפק באותן שעורותיהן כבשרן כמו שחשבן הרמב"ם ז"ל בהלכות מאכלות אסורות פ"ד הלכה כ"א עור השליל ועור תחת האליה ועור בית הבושת דהוה מן התורה כבשר הוא הדין לענין בשר בחלב אפשר שאסור באכילה ובהנאה: כתב הכנסת הגדולה בהגהות הבית יוסף אות מ"ג פעם אחת הביאו תוגרמים דבש בגודות ואטר דאף שיבש הוא (עיין רמ"א סעיף י) מכל מקום נתלחלח חוץ שיעור כבישה, אם לא לצד השיעור יע"ש. ויראה דמשום הכי אסור לצד הבשר שיש תלתלי בשר עדיין מחובר בעור מה שאין כן לצד השיעור אף דכבוש אוסר בכלול, מכל מקום העור לחוד אין בו טעם כל כך ויש לסמוך גם כן אמאן דאמר כשר בלבש פוגם (סי' ק"ג ע"ד). ומיהו שמן זית אוכלים אף הבאים בגודות דפוגם הוא בשמן עיין סימן ק"ג (ש"ך ד) ושם אב"ר: (כג) אינם. עיין ש"ך. הראה מקום לסימן פ"א (ס"ק יב) ולהרא"ש (פרק כ"ה סי' נא) קשיא דתירץ דבחלב אמו ממעט כתי, מי חלב דהיוצא מאם מעורב. הוא מה שאין כן לענין אבר מן החי, אם כן קשיא למעט נמי מי חלב הראשון דלאו בכלל חלב אמו הוא, אמנם לפי מה שכתב הש"ך שם אחי שפיר דמימי חלב לאו בכלל הוא ואפילו הכי לא הוה אבר מן החי דהתורה גלי דוקא בשר הוא אסור, ועיין פרי חדש סימן פ"א אות י"ד כתב דמי חלב שהוא נסיובי גם כן אין אסור מן החי המחובר ואפילו בהפסד מרובה כ"א. ולענין דינא אין לנו אלא דברי המחבר ואפילו בהפסד מרובה יש לאסור בהנאה ומיהו אי יש עוד ספק אי מצטרפין דליהו ספק

הגהות והערות

כשנמלחה אסורה אבל בסימן חסר דמיירי בלא נמלחה הקיבה מחלק בין צלול לקרוש ואף שם מטיק דאם נמלחה הקיבה אסור אפילו בקרוש. שבה. (כנסת הגדולה סימן פא בהגהות כ"י אות מט): (יז) צ"ל זה הוא מגליון ש"ע עם ש"ך דפ"י, וצ"ע דהא הש"ך ס"ק כה כתב דדעת הר"ן נראה כרש"י:

(יח) דקרושיא הוא לא קאי על הרמ"א דהא לדין כל מליחה בששים אלא קאי על דברי הטור שכתב שם דאם נמלח וכו' נאסר ואם העמיד בה אם יש בה בנותן טעם אסורות לרש"י אפילו בקרוש ולרבינו חסם בצלול וכתב שם הבית יוסף דהגם דרש"י כתב דאוסר במשהו מ"מ כתב בנותן טעם כיון דבסימן צח כתב שמסקנת הרא"ש דגם מין כמינו בנותן טעם ע"ז הקשה כיון דקאי לדעת הרא"ש א"כ אמאי אמר בנותן טעם דמשמע נגד כולו הוא להרא"ש אסור מליחה אלא כדי קליפה. (יד) יהודה פירוש הארוך ס"ק כ):

ציונים והגהות על פ"ג

- (ז) עיין סימן נט שפ"ד ס"ק א:
- (זא) עי"ש שפ"ד:
- (זב) עיין ענין התערוכות חלק ב' ריש פ"ג ודלתי ספק ספיקא סימן קי ממוחזקים אות ג:
- (זג) עיין שפ"ד סימן קה ס"ק ב:
- (זד) עיין מה שצינו בלוקוט ליונים והגהות שפ"ד ס"ק כו:

ספיקא או לאו אינו אומר לא איסור ולא היתר וצ"ע כעת בזה: (כד) אינו. עיין ש"ך. ואף דנותן טעם לשבח ומעמיד הוא אפילו הכי קים לחז"ל דנפיק מתורת חלב ולא הוה אלא כפירש"א בעלמא, וכמבואר: (כה) ויש מי שאוסר. כתב הש"ך היינו צלול והוא דעת רבינו חס ולא תימא שהוא דעת רש"י דאוסר אף קרוש, דהא בסימן פ"א (ש"ך ו) לא הביא המחבר בכשריה שניקה מטריפה כי אם סכרת הר"ף ור"ת והשמיט סכרת רש"י הוא הדין כאן, ומה שהראה מקום לאות ז' אפשר דהכי קאמר דבקרוש לכולי עלמא שרי הבישול, להר"ב הרי תמיר בתורת חטאת וסובר דליכא מראית עין דחזוניה מוכיח ולש"ך הא כתב באות ז' דבבישול לא שייך מראית עין: (כו) לכתחלה. עיין ש"ך הטעם דחריף וחזק הוא ויש לחוש שיפליט ויבליע ובדיעבד אין אוסר כי אם בנמלח או כבוש מעת לעת אבל לא כשיעור האש לחוד: (כז) שנמלח. עיין ש"ך הסכים לט"ז (ס"ק ח) דכאן דאיכא דיעות דצלול הוה פרשא הלכך כל דלא הוה מלוח שאין נאכל מחמת מלחו (זב) ושהה כשיעור על האש אין איסור ומיהו כדי קליפה בעינן על כל פנים ששים כמ"ש ב"י (ס"ק ח) (ג). ומיהו אם נמלח מליחה מועטת ולא שהה והעמיד גבינות ובשלו הגבינות אחר כך אפשר דאין להקל דתו הוה דאורייתא והש"ך כתב הטעם גם כן דהוה על ידי מליחה דרבנן וכל שאין ששים נגד עור הקיבה עכ"פ יש לעיין ביה: (כח) או שעמד יום אחד. פירוש מעת לעת כ"ד שעות ש"ך ופשוט הוא דבזמן כזה הוא דהוה כבוש ועיין מה שכתבתי בק"ה (משכ"ז ס"ק א): (כט) אסור. עיין ש"ך. וכוונתו מבואר דלכתחלה אין חילוק בין קרוש לצלול וגם הר"ב (בתורת חטאת כלל סה דין יא מובא בש"ך ס"ק כה) מורה דאסור מטעם בשר הנבלע בחלב הקיבה שיתן טעם בגבינה, ודיעבד סמכין לומר דהבשר הנבלע בה הוה פירש"א, ומיהו להמחבר אף בשר הנבלע בצלול הוה כפרש וכמ"ש כאן (ש"ך ט) שסתם כדיעה א', ולהר"ב אינו כן אלא בצלול אוסר דלא הוה פרש ומה שכתב רמ"א דלא בעינן ששים נגד הקיבה היינו דלא ידעינן כמה בלע וכמו שאכתוב לקמן: (ל) עד. עיין ש"ך עשה כלומר, דהלשון משמע דששים בחלב שהעמיד נגד עור הקיבה סג, ואהא כתב רמ"א דקרוש אין צריך נגד עור הקיבה,

פד שפתי כהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב טורי זהב

גליון פהרש"א
יה ואפילו אי נימא
דבשר כו' חשוב
כגופו של איסור. וכן
הוא לענין חתיכה ראויה
להחכר מיהו לענין אין
דבר הבלוע יוצא
מחתיכה לחתיכה בלא
רטוב לא מקרי אסור על
ידי עצמו עיין ש"ך סימן
ק"ה ס"ק י"ז:
יש עור הקיבה כו'
ומייבשין אותו. עיין
סימן צ' סעיף ב'
בהגה"ה מיהו אם
נתיבשה כו':

הגהות והערות
יט' דבמקום שאין
הפסד יש להחמיר אף
בקרוב ה"י בצלול, ו"ל
שכצ"ל מ"מ במקום
הפסד מרובה ודאי יש
להקל אף בצלול ונקרש.
(מראה כהן):
כ' באמת אין
זה השגה כל כך על
הב"ח דאזיל לשיטתו
שכתב בס"מ סט ס"ק י'
דכל כהאי גוונא חשיב
איסור דאורייתא כיון
דאיכא לתא דאורייתא.
(מנחת יעקב כלל עט
ס"ק ה):

נמי אמרין לקמן ר"ס ק"א (ס"ז) דאין דין חתיכה הראויה להחכר חלף אם איסורה מחמת עזמה כגון נבילה ונשר בחלב עד כאן וא"כ כיון שהוא דבר המעמיד אפילו בחלב לא בטיל וכמ"ש בסעיף י"א וכ"כ המרדכי פרק כ"ה (ס"י משגל) ומשנת מיימוני סימן ח' על שם משנת הר"ר שמשון ז"ר אברהם צמעה שמשו גבינות מחלב שנקיפה ונמלא לאחר זמן צורך השק שהחלב היה בו מעט מן הדקין שהגבינות אסורות כיון שהאיסור מעמיד היינו נוהג טעם עכ"ל (ג) ואף שהטור כתב גם כן כמ"ש הרב י"ל דהטור ס"ל דדבר המעמיד שאסור בטל בששים וכדעת רבינו מס' צמרדכי ונמשנת מיימוני שם וי"ל דדוקא דבר המעמיד שאסור מעצמו ממש כגון נבילה אמרין ללא בטיל משא"כ הכא שאין המעמיד אסור מעצמו

אלא משום מערובת בשר בחלב ולכן בטיל שפיר י"י (ואפילו אי נימא דבשר בחלב ממש שנאמר ע"י ביטול חשיב כגופו של איסור ואם העמידו בו אח"כ אסור במשאו מ"מ הכא כיון דלא נאסר חלף על ידי מליחה טו) וכבוש דאינו חלף מדרבנן ס"ל להרב דלא חשיב כגופו של איסור לענין שיאסור צמעה בכל שהוא (ע"ש) מיהו באיסור והיתר הארוך כלל מ"ז דין ח' אימא שאפילו אי כבוש חשוב כמבואר לענין זה [ע"ש] ונראה דס"ל להרב להקל בזה) ומשנת רבי שמשון ז"ר אברהם אב"י לטעמיה דס"ל דאפילו מעמיד צעור קיבת כשירה לא בטיל וכמבואר בדבריו שם אבל לדין דלא קיימא לן הכי וכמ"ש המחבר בסעיף י"א א"כ נהי דאסרינן החלב משום שבלעה מהקיבה מ"מ בששים סגי ודוק ודוק קצת: (ס"ז) ואם היה הקיבה קרושה כו'. כלומר אם היה החלב שנקיפה קרושה אינה אסרת כלום אפילו לא היה ששים בחלב שהועמד נגד החלב שנקיפה והטעם דבקרוב חשיב החלב כפירש"א צמעה וליכא למימר על כל פנים קבלה טעם מעורר הקיבה וזוהו טעם צמעות ולא הוא נ"ט בר נ"ט להיתירא דהא טעם השני דאיסורא הוא ודמי לנבילה שבלועים מבשר ובשלם נקדרה מולגת שבלע הטור והמחבר סימן ז"ד סעיף ו' דלריך עכ"פ ששים נגד הבשר שצנצלים והכי נמי נצטרך ששים נגד החלב שהיה נקיפה ללא ייענין כמה נלע מהקיבה דהכא שאני דאין כה צמעה שקבל פרש זה מן העור לכשיחבר אח"כ עם חלב גמור שממנו נעשה הגבינה שיליך עמו טעם בשר והעטרת והב' (סעיף י) כתב ח"ל אע"פ שמ"מ קבל טעם בשר וחזר ומנליע אותו טעם צמעות שמעמיד לא הוא חלף נותן טעם בר נ"ט כדגים שעלו בקערה שמוחר לאכלם נכוחה כמו שיבאר לקמן סימן ז"ה (ס"ה) ו"ל עכ"ל ולא כיוון יפה ללא דמי לדגים שעלו בקערה דהוי נ"ט בר נ"ט להיתירא קודם שצא לכלל איסור שהבשר נ"ט בקערה והקערה דגים דהוי נ"ט בר נ"ט להיתירא ולכן מותר לאכלן אח"כ נכוחה אבל הכא לא הוא חלף חד נ"ט להיתירא דהיינו הקיבה בחלב הקרוש וכל הפוסקים מודים בזהאי גוונא דלא הוא נ"ט בר נ"ט כמו שכתבנו בסימן ז"ה (ס"ה) ובאמת כתב כן לפי שראה בדברי הב"י שכתב ח"ל והטעם משום דאין כה צמעה שקבל פרש זה כו' שהרי דגים שקבלו טעם בשר מותר לחזר אח"כ עם חלב וכל שכן זה שהוא פרש ודבר נביל שאין בו כה לקבל טעם בשר ולהוליך זה הטעם עמו לחזר אותו עם חלב הגבינה הנקפה בו לעשות או בשר בחלב דהוי גרוע מנ"ט בר נ"ט מזה שהוא פרש גמור עכ"ל והבין דהכא נמי נ"ט בר נ"ט הוא חלף שצמעה שהוא פרש גרוע יותר מנ"ט בר נ"ט ולימא דהכא לא הוא נ"ט בר נ"ט כלל וכמ"ש חלף דאין קרוש שהוא פרש גמור גרוע מנ"ט בר נ"ט ויש דהק"י. ואף לפמ"ש בס"ק כ"ה דאפילו בקרוש ממש יש מחמירים נראה דהכא צלול ונקרש יש להקל ג"כ במקום הפסד מרובה כיון דאין כאן חלף איסור דרבנן ויש לסמוך בזהאי גוונא אמשנת ר' שמשון ז"ר אברהם צמעות ומשנת מיימוני וכן הוא דעת ספר התרומה (ס"י ע"ג) ושערי דורה (ס"י פ) שיש לו דין קרוש ועוד שכתובת טעם חלף כלל ע"פ דין ג' כתב דדעיבד יש לסמוך אה"ש מקילין משמע אפילו במקום שאין הפסד מרובה א"כ הוא משום דין צלול ונקרש דין צלול ונקרש לגמרי לדין קרוש וא"כ (ף) למ"ש יט' דמקום שאין הפסד יש להחמיר אף בקרוש הכי נמי צלול ונקרש ומו' דהרי הרי"ף (חולין מג.) והרמב"ם (מאכ"א פ"ט ה"ט) ושאר פוסקים והמחבר מכללם מחמירין אפילו צלול והב"ם בסימן פ"א (ס"ח) פסק בקרוש ממש כהרב וצלול ונקרש כתב דנקטינן להחמיר באיסורא דאורייתא ויש לו דין צלול ואפילו בהפסד מרובה ודלא כמ"ש בהגה"ה ש"ע סימן פ"ז עכ"ל ומימיה כ' דמאי איסורא דאורייתא איכא הכא הא מן התורה אינו אסור חלף דרך ביטול וחלב שהיה נקיפה זו לא נאסר חלף ע"י מליחה או כבוש ואולי לא קאי חלף חלף שנתמלא בקיבה כשרה שניקה מן הטרפה חלף דפשוט לשונו משמע דבכל גוויי מייירי ועוד דא"כ מאי השיג על הרב מיהו נראה דיש להחמיר אפילו בכשרה שניקה מן הטרפה צלול ונקרש במקום הפסד מרובה דהא הרבה פוסקים מחמירין אפילו צלול וא"כ כדאי הם כל הנך פוסקים דמשום צלול ונקרש לקרוש מתחלה לסמוך עליהם בזהאי גוונא וגם ש"י"ל שהרשב"א שכתב צמעות הצ"ח הקצר (ב"ג ש"ד פ"ד) נקרא צמעי בהמה אין בדבריו הכרע. כ"כ ד"ל דאורחא דמילתא נקט כדי להשוותו עם כל הנך פוסקים ולעיל שהרי צמעות הצ"ח הארוך לא הזכיר כלום מזה ואדרבה משמע שם איפכא שכתב צמעות הצ"ח הארוך (דף פ"א ע"ב) (שם פ"ה) ח"ל ונראה דברי רבינו מס' ז"ל שפירש דהא דאמרין דמעמידין בחלב שנקיפה היינו בקרוש דכל שקרש ה"ל כפירש"א ואורחא דמילתא הכי דאין מעמידין בחלב צלול חלף בקרוש עכ"ל משמע שצא לפרש הא דקתני סתמא דמעמידין ולא מחלק בין קרוש צלול להיינו משום דאורחא דמילתא הכי הוא דמעמידין בקרוש ואי תימא צלול ונקרש ס"ל דאסור אכתי לא ה"ל לתנא למיחסם חלף ודאי כיון שנקרש אח"כ חשוב כנקרש צמעי בהמה גם מ"ש הב"י שמשמע כל הפוסקים דענין נקרש צמעי בהמה אינו מוכרח כלל: (ג) עור הקיבה דפעימים כו'. והוא הדין שאר בני מעיים כשמייבשים אותן עד שנעשו כעך ומ"מ נראה י' דלכתחלה אין לעשות כן:

דפירש"א צמעה היא חלף מכל מקום איסור משום טעם בשר שבלע. באותו פירש"א כתב צ"ח יוסף (קלט. ד"ה ומ"ש וכן) דהוי כמותן טעם. בר נותן טעם כמו דגים שעלו בקערה. ובדרכי משה (אות ח) חלק על זה דלא הוא כנ"ט בר נ"ט. כיון שקבלה החלב טעם מהקיבה הוי כטעם ראשון חלף הטעם דגם טעם בשר הנבלע צ"ח הוי כפירש"א צמעה:

דפירש"א צמעה היא חלף מכל מקום איסור משום טעם בשר שבלע. באותו פירש"א כתב צ"ח יוסף (קלט. ד"ה ומ"ש וכן) דהוי כמותן טעם. בר נותן טעם כמו דגים שעלו בקערה. ובדרכי משה (אות ח) חלק על זה דלא הוא כנ"ט בר נ"ט. כיון שקבלה החלב טעם מהקיבה הוי כטעם ראשון חלף הטעם דגם טעם בשר הנבלע צ"ח הוי כפירש"א צמעה:

יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב

פה

ביאור הגר"א

בית יוסף דלכתחלה יש להחמיר כדבריו ובדיעבד יש לסמוך על המתירין וז"ש בשלחן ערוך אסור להעמיד בו ר"ל לכתחלה אבל בדיעבד מותר בכל ענין כשיטתו שפסק בבית יוסף כשיטת הגאונים ורי"ף ורמב"ם: [כתן] ואם כו' ויש כו'. עיין פרי חדש: [כתן] עור כו'. עיין ר"ש פרק ז' דכלאים מתניתין א' ד"ה אפילו, ומשום זרעים כו'.

[כז] ואם היה כו'. דטעם היוצא מן הבשר נעשה פרש שנבלע בקיבה ר"ל בחלב כמו החלב עצמו ועיין מרדכי וכן דעת הטור וכן כתבו תוספות שם סוף ד"ה ו' ואתו הקרוש כו'. ומש"ש סוף ד"ה כאן, ומיהו היכא כו' היינו לגירסת רש"י וכמ"ש רש"י. וכתב בית יוסף אבל רבינו ירוחם כתב דאף להגאונים דמתירין אף בצלול כאן אסור שקבלה טעם הבשר ואסור בכל ענין וכתב

חידושי רע"ק

(טו) וכבוש דאינו אלא מדרבנן. לענין גס זה אינו מוכרח דיש לומר דרק הכא סמיכין להקל בליקוץ דעת הסוברים דגם לולל הוא פירש. ולכאורה יש ראייה לדינא דהש"ך דבשר בחלב דרננן לא מקרי אסור מחמת עצמו לענין מעמיד מהיחל דינא דנכסמון סעף י"א דיקשה דינמא דהעור הקיפה נעשה נצלה מהחלב ואחר כך יאסור הגבינה מדין מעמיד ודו"ק: (יז) דלכתחלה אין לעשות כן. וכן כמוזנזוהריק"ש להחמיר:

טו) וכבוש דאינו אלא מדרבנן. לענין גס זה אינו מוכרח דיש לומר דרק הכא סמיכין להקל בליקוץ דעת הסוברים דגם לולל הוא פירש. ולכאורה יש ראייה לדינא דהש"ך דבשר בחלב דרננן לא מקרי אסור מחמת עצמו לענין מעמיד מהיחל דינא דנכסמון סעף י"א דיקשה דינמא דהעור הקיפה נעשה נצלה מהחלב ואחר כך יאסור הגבינה מדין מעמיד ודו"ק: (יז) דלכתחלה אין לעשות כן. וכן כמוזנזוהריק"ש להחמיר:

באר היטב

כמה תירוצים ע"ז: (כו) דהקל. כתב הש"ך נראה דיש להתיר אפילו בכשרה שינקת מן הטריפה בצלול ונקרש במקום הפסד מרובה דהא הרבה פוסקים מתירים אפילו בצלול דא"כ כדאי"הם כל הנך פוסקים לסמוך עליהם בכהאי גוונא ואף דיש מחמירים אפילו בקרוש ממש מ"מ הכא בצלול ונקרש יש להקל ג"כ בהפסד מרובה: (כז) ומייבשין. כתב הש"ך והוא הדין שאר בני מעיים כשמייבשין אותן עד שנעשו כעץ מ"מ נראה דלכתחלה אין לעשות כן:

(כח) ששים. כתב הש"ך לכאורה יש להקשות אמאי סגי בששים כיון שהוא דבר המעמיד אפילו באלף לא בטיל וי"ל דדוקא דבר המעמיד שאסור מעצמו ממש בגון נבלה הוא דאינו בטיל משא"כ הכא שאין המעמיד אסור מעצמו אלא ע"י תערובת בשר בחלב לכן בטיל שפיר ואפילו אי נימא דבשר בחלב ממש שנאסר ע"י בישול חשיב כגופו של איסור מ"מ הכא שלא נאסר אלא ע"י מליחה וכבוש דאינו אלא מדרבנן ס"ל להרב דלא חשיב כגופו של איסור שיאסור במעמיד בכל שהוא (ועיין בדרכי משה וכו"ג

פתחי תשובה

כל החלב מ"מ הרי כתבו התוס' בחולין נ"ט ע"ב (ל"ז ל"ט ע"ב והוא בסד"ה לא נמאה) שזה לא מקרי טעם כלל. ומשום דבר המעמיד ליכא ללרוז הפוסקים ליכא דבשר בחלב משום מעמיד. ורק למוס' לדברי המרדכי ותשובת מיימוני דס"ל גס נכה"ג איכא משום מעמיד יקח ג"כ מהקיפה עצמו מלוקח לעור הקיפה ויהיה זה זה גורם ובלבד שלא נודע צודאי שצנור לחוד נמי היה עומד דלא לא היו זה זה גורם. ועמיה לא נשאר עלינו אלא משום דלכתחלה אסור לנטל אפילו איסור דרננן בששים וגם זה זה גורם לכתחלה מיהא אסור לזה י"ל דהא ה"ט"ו סוף סימן י' (ס"א י) ממיר להדיא בשר כנוס בחלב שחוטת משום דהוי ליה תרי דרננן והנה הכא נמי ה"ל תרי דרננן דכל משקה היוצא ע"י מליחה ומליחה ליחא ביה משום טעם כעיקר רק משום משקה היוצא מהם וזה לא מלניו אלא דבשר האסור אכל חמיכת בשר היחא שלא נאסר עדיין ומולניו ממנו זיר לא מלניו שמהיה זאת הזיר כעיקר גדי לאסור משום בשר בחלב מן החמורה אם בשלוה עם חלב ואין לך זו אלא חידושו (עפרמ"ג לעיל ר"ס פ"א (שפ"ד ס"א ד"ה ודע) שדעמו אינו כן) וגם בשר גמור הנכבש עם חלב לא מתחבר אלא מדרבנן והשחא נידון דידן שבוש המשקה היוצא מעור הקיפה עם חלב הוא ליה תרי דרננן וכיון דלט"ו מותר לגמרי נהי שאין דבריו מוסכמים על כל פנים וכול לממון להמיר לנטל בששים לכתחלה ולהמיר זה זה גורם לכתחלה. אמנם כ"ז אם נמרכך בזמן מועט אכל אם לריך שיעור כשיהי' ה"ל כמבואר והוי טעם כעיקר ממש. ולואת ענה היעושה שאם

ע"ט מ"ש בזה וע"ש עוד בסימן פ"א: (יח) קרושה. פירוש החלב שנקיפה קרושה אינה חסרת דפירשא נעלמא הוא. וא"ל דמ"מ אסור משום טעם בשר שנבלע נצלותו פירשא י"ל דאין כח נטעם שקיבל פרש זה מן העור להתחבר עם הגבינה להיות נעשה בשר בחלב כ"י וס"ך ע"ש. ועיין פרמ"ג (שפ"ד ס"א ל) שכתב דמ"מ אם נבלע חלב גמור נקרוש ואח"כ לבשר אסור דדוקא טעם הנבלע נעשה פירשא ג"כ אכל עיין לא שזב פסקא בזה ע"ש: (יט) בורת. עיין ש"ך דלכתחלה אין לעשות כן ועיין בתשובת רבינו עקיבא איגר סימן ר"ז דזה דוקא היכא דליכא ששים אכל נאכיא ששים וליכא חשש רק מדין אין מצטלין איסור לכתחלה מותר להעמיד בו לכתחלה ע"ש. ונע"ן בתשובת חתם סופר סימן פ"א אודות כן. מורה אחר דדמיקא ליה שעתא ואין פירושא כי אם מעשיית גבינות ומנקה להמליץ לו הימיר להעמיד החלב בעור קיפה כי ההעמדה בקיפה בלא עור מקלקל הגבינות וגם לריך זמן רב זה מעשהו אחר שנקיפה עור הקיפה חוזרים ומרכיין אותה צמים ויין שרף מעורבים ואח"כ מולנין החלוחיות מהעור אל מוך החלב וזורקין העור ומהמין הנה נגמרה ההעמדה על ז' היומם טוב וכתב הנה אין נראה להמליץ הימיר מפני שהעור כבר נעשה יבש כעץ דמאן לימא לן שהגיע לשיעור הזה. ועוד דהכא שחור וממרכך ע"י המשקין דנו כבשר ממש אך יש להמליץ הימיר אחר והוא מאחר דולאי איכא ששים ואפילו מאה בחלב נגד מין עור הקיפה וליכא נ"ט כלל דלע"ג דעור הקיפה יבש עוד טעם חמור. טפי מששים ומאה שהרי ממנו הועמדה

משבצות זהב

וילאה סמירה מדבריו נאות מ' למה שכתב כאן ושזב ראייה נקודות הכסף הרגיש בזה: (יא) ואם. עיין ט"ו, ועיין בית יוסף יראה לכוונתו גם כן דגרע מנותן טעם בר נותן טעם דהיתרא דשרי מטעם דליקלש טעמיה הוא הדין כאל דמיקלש דהוה פירשא לא דהוה ממש נותן טעם בר נותן טעם:

וילאה סמירה מדבריו נאות מ' למה שכתב כאן ושזב ראייה נקודות הכסף הרגיש בזה: (יא) ואם. עיין ט"ו, ועיין בית יוסף יראה לכוונתו גם כן דגרע מנותן טעם בר נותן טעם דהיתרא דשרי מטעם דליקלש טעמיה הוא הדין כאל דמיקלש דהוה פירשא לא דהוה ממש נותן טעם בר נותן טעם:

שפתי דעת

בר נותן טעם דאיקלש הוא הדין כאן כ"ה: (א) ואם. עיין ש"ך. ודברים פשוטים הם דכיון שנבלע בפרש איקלש טעמיה יותר מנותן טעם בר נותן טעם ומיהו נותן טעם בר נותן טעם ממש לא הוה דטעם שני לאיסור הוא. ומיהו אי היה להיתר אף דלא שייך נותן טעם בר נותן טעם באוכלין כמו שכתבתי בסימן צ"ה (משב"ז ס"א א) הכא בפרש הוה כמו בכלי ושפיר דמי: (ב) ובמקום. הש"ך האריך ויש לעיין בדבריו דבבשר בחלב יש לומר כל שהיה דרך בישול בצלול ואחר כך נקרש יש להחמיר, דיש פוסקים סוברים דטעם הבשר הנבלע בחלב הקיפה לא הוה פירשא הלכך די שניקל על ידי כבישה ומליחה, מה שאין כן כשירה שינקת מטריפה הוה כעין ספק ספיקא, שמא הלכה כמאן דמתיר אף בצלול ושמא צלול ואחר כך נקרש דין קרוש יש לו, ומרשב"א אין הכרע ומשום הכי יש להתיר שם בהפסד מרובה וכדאמרן: (ג) עור. עיין ש"ך. אבל בשר יבש כעץ [זו] אוסר. והוא הדין עור הקיפה ובני מעיים [שנתייבשו] בכישול יש לאסור דמתרכך ונותן טעם והוא הדין על ידי שריה מעת לעת יש להחמיר בעור הקיפה, ודוקא על ידי מליחה או כשיעור על האש הוא דמותר, עיין כנסת הגדולה (הגהות הב"י אות מג הובא לעיל שפ"ד ס"ק כב):

לזה כתב הש"ך דאינו דודאי חלב הצלול נעשה נכילה אף על ידי מליחה וכבישה וצריך ששים נגד כולו ומה שכתב הר"ב וצריך ששים בחלב שהעמיד היינו הגבינות נגד הקיפה והיינו חלב הקיבה. ומה שכתב בקרוש א"צ ששים נגד הקיבה הוא הדין דא"צ ששים נגד עור הקיבה אלא דלא ידענן כמה נפיק. ועיין עוד ש"ך מה שהעלה דלא הוה מעמיד כיון דעל ידי מליחה נעשה הא על ידי בישול בשר בחלב מיקרי איסורו מגופו, וכן כתב הפרי חדש אות כ"ז להחמיר על ידי בישול יע"ש. ומה שכתב הש"ך דהטור סובר דבר המעמיד בטל הוא [זה] עיין אורח חיים הלכות פסח סימן תמ"ב (שור קפה: מעשה באחר שהעמיד וכו') ותמ"ז (שם קצא: ושאר יכו') משמע דסובר דאין בטל, ואולי בדאורייתא אין בטל אבל בשר בחלב על ידי כבישה בטל אבל להר"ב אפילו מעמיד דרבנן לא בטיל (סי' צח ש"ך ס"ק לא [זו]: ודע דהמנחת יעקב כלל יר"ד אות ט' כתב [זו] דם שנבלע בפרש הקורקבן אוסר אחר כך וחילק בין טעם בשר הנבלע בקרוש דאף הוא נעשה פירשא ובין דם בעין וצלול שנבלע בפרש, ולפי זה חלב גמור שנבלע בקרוש ואחר כך לבשר אוסר, ומיהו יש לחלק בין שאר איסורין לבשר בחלב שכל אחד לחודיה שרי ונבלע בפרש אין בו כח להתחבר עם בשר אחר כך והוה כעין נותן טעם

ציונים והגהות על פ"א
לה) עיין מגן אברהם
הלכות פסח סימן חמנ
ס"ק ט, ונשער המעורבות
ס"ג פ"א ד"ה ודבר
המעמיד:
זו) עיין גארות חיים
הגהת הנשאל סדר כ'
אות כב:
זו) עיין לעיל סימן סט
גמסכ"ו סוף ס"ק יג:
זח) עיין גארות חיים שהשיגו
עליו מדברי הש"ך סימן
קיד ס"ק כא שמוצא שם
להיעור מדבריו, עיין פתחי
חשובה ס"ק כא וזיר
יהודה נפירות הארון ס"ק
כד וקלר ס"ק ממ שכתב
שנעלם ממנו דברי הש"ך,
ועיין סימן קג שפ"ד
ס"ק כ:

פר שפתי בהן יורה דעה סימן פז-פח הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה
 כל משנה חולין דף קט"ו
 (ר"י ו' מ"ג ורבינו ירוחם
 ומרדכי):
 כז הרשב"א והר"ן שם פ"ב
 דע"ו וכמו שם משום
 דמאחר שהוא בעלמא אסור
 כיון דאוקמי מוקיס לא
 בעיל אכל עור קיבת כשירה
 מאחר שהוא מותר בפני
 עגמו וליה היה אסורה
 אלא משום חטורו עם
 החלב כל אימת דלא יהי
 טעמא לאו בשר בחלב הוא
 אלא כל אחד בפני עגמו
 קאי:
 והוא שלא היה בשר
 האסור לצדו להעמיד הרב
 טורי וכן מלאמי דברי
 הרמב"ם בפ"ו מהמ"א
 וכמ"ק דמשנה ט' פרק ב'
 דערלה:
 פח א משנה חולין דף
 ק"ד וכתיב הלל:

דגול מרבבה
 ואין דבריו
 מוכרחים ומדברי רש"י
 בחולין דף קט"ו ע"ב
 ד"ה הרי זו אסורה
 משמע כדעת מהרש"ל
 דהרי שם החלב כבר נעשה
 נבילה כשנמלח כמפורש
 גרש"י שם ואעפ"כ הולך
 רש"י לטעם דמין בנינו
 לא בעל הא למ"ד בעל
 מותר ולא אסורין משום
 דבר המעמיד ואולי הואיל
 ולא נאסר רק ע"י מליחה
 ולא ע"י ציול לא אמרינן
 ביה שיהיה דבר המעמיד
 בכל שבו ואף שרש"י
 קראו נבלה מ"מ לענין
 זה שיהיה אסור משום
 מעמיד אינו כנגלה ממש
 וכמ"ש הש"ך בס"ק למ"ד
 אלא דל"ע דל"כ אף
 לענין מין בנינו לא יהיה
 נבלה ממש שיאסר משנה.
 וי"ע:

גילוי מדורש"א
 כ ואם לאו מותרת.
 ובדברי לטעמא דלא
 מועיל ששים משום דגם
 טעם קלוש (רק מה
 שהוא בנבטל בשמים)
 אסור ראוי שגם בשר
 בחלב יהיה כן ועיין פרי
 מגדים בפתיחה להלכות
 חערובות ח"ג סוף פ"א
 ועיין ט"ו סימן צ"ח
 ס"ק י"א:

כא אב"ל המעמיד
 בעור קיבת. דוקא באי
 אפשר להיות בלעדו
 כמו הכא דלא יקפה
 החלב וזלת הקיבה וכן
 שאור שבטיה משא"כ
 בשמים בין שרף אף
 דחוק על ידי הבשמים
 הנה לא נתחזק היין

(סעיף יא) (ד) יש בה טעם בשר. כלומר כשאין נגינה
 ששים נגד העור והמחצר אויל לטעמיה דקפירא ליה לקמן ר"ס
 ז"ח (ס"א) דסמכין אטעימת גוי יח) לכן כתב קתם אס' יח' צו:
 טעם בשר אכל און קיימא לן דלא סמכין האידנא אטעימת הגוי
 ומ"ש הרב צה"ה שם והלכך
 לעולם משערינן בששים והיינו דכתב
 הרב צה"ה לישנא דאיכא ששים
 וק"ל: (ד) אב"ל המעמיד
 בעור קיבת נבילה. החילוק בזה
 כתבו הפוסקים דעור קיבת כשירה
 מאחר שהוא מותר בפני עגמו וליה
 ציה אסור אלא משום חטורו עם
 הגבינה כל אימת דלא יהיב טעמא
 לאו בשר בחלב הוא אלא האפייה
 קאי והאי באפייה קאי כב אכל עור
 נבילה וכיוצא בו שאסור מעגמו כיון
 שהוא מעמיד אנו רואין כאילו
 האסור צעין ומהרש"ל פסק
 בפ"ה סימן ק"ו דאפילו המעמיד
 בעור קיבת נבילה בעל ששים [ד]
 ואין דבריו מוכרחים: (ד) אב"ל
 אם היה שם גם כן מעמיד כו'.
 נראה דדוקא כשאין האסור יכול
 להעמיד לצדו בלא היחית הא לאו
 הכי אסור והכי מוכח להדיא
 במדרי שם שכתב שם ראה לדין
 זה כב מיד דהוי גבי שאור פרק
 בתרא דעבודה זרה (סח) שאור של
 תרומה ושל חולין וזהו כד להחמין
 וזהו כד להחמין וחמנו העיסה

אסור ורבי שמעון מחיר אכל אס' אין באיסור לצדו כדי להחמין
 אס' לא שסייענו היתר לכ"ע מותר עכ"ל וכ"כ חוספות ע"י
 דף ס"ח (ע"א) [ע"ב] ד"ה ולר' שמעון כו' ע"ש מיהו יש לחלק
 דכדי להחמין שאני דהוי נתן טעם ממש וכדאימא בש"ס פג"ה
 (דף ז"ט ע"ב) ע"ש אכל פשט דברי המדרי לא משמעין לחלק
 נכך ועוד דאס' כן לא היה צריך לסיים אכל אס' אין באיסור לצדו
 כדי להחמין אס' לא שסייענו היתר לכ"ע מותר דהא הכו
 בלא"ה מותר וי"ע לדינא ועיין לקמן סימן קמ"ב סעיף ד' וסעיף
 י"א ובמ"ש שם:

פח (סעיף א) א) אפילו בשר כו' אסור כו'. והוא הדין איפכא גבינה אסור להעלות על שלחן שאוכל עליו בשר בהמה
 ותיב ועוף ופשוט: (ב) אסור להעלות על השלחן. ונראה דוקא בשר אסור להעלות על השלחן שאוכל חלב או
 איפכא משום דלא צילי אינשי מיניה מפני שכל אחד הימר בפני עגמו אכל מותר להעלות בשר נבילה על השלחן שאוכל עליו
 בשר כשירה וכן מוצא דברי הר"ן (לג' דיעור ראשון) ומצינו צ"י בקימין ז"ו (קנ"ג ד"ה וכמו ע"ו) מיהו ממ"ש הרא"ש בפירושו
 לנדרים סוף דף מ"א (ע"ב ד"ה ואוכל) גבי המודר הנאה מחזירו אוכל עמו על השלחן וז"ל ולא חיישין שמא יאכל עמו דכיון
 שהדירו מסתמא שונאים זה את זה טפי משני אכסנאים האוכלים על שלחן אחד זה בשר זה גבינה עכ"ל ומצינו צ"י יוסף לקמן
 סימן רכ"א (קל"ג ד"ה ומ"ש יכול) משמע דאפילו בשאר איסורים נמי דינא הכי וי"ל דנדרים כיון שאינו אסור אלא מצד נדרו
 חשוב כבשר וחלב שכל אחד הימר בפני עגמו אכל בשאר איסורים י"ל דמודה הרא"ש והא דכתב הרשב"א בתשובה (מ"א) ס"ס
 קע"ו ומצינו צ"י יוסף באורח חיים סימן ת"מ (קפ"ג ד"ה וכמו הרשב"א) לגוי הצא עם חמנו לציף ישראל אסור להעלותו עמו
 על השלחן כו' ופסק כן בש"ע שם (פ"ג) נראה דהס' משום חומרא דתמן שאני דכיון דתמן צמחה רחוק הוא שלא יתערב
 פירור. אחד משל גוי בשל ישראל כמ"ש הרשב"א שם מדע דהא אפילו בהפקת מפה קאסר התם אכן מדברי האחרות חיים שהציא
 הבית יוסף לשם (קפ"ג דיעור ראשון) לא משמע הכי לכאורה שכתב שם וי"ל אס' רוצה הגוי לאכול תמן צ"י ישראל מותר ואפילו
 על שלחן ישראל קרוב הדבר להמיר זה מנה וזה חמץ דומיא דשני אכסנאים עד כאן ומדהתיר מטעמא דומיא דשני אכסנאים
 דוקא מכלל דק"ל דאפילו דבר שהוא אסור בפני עגמו אסור להעלות עמו על השלחן ומ"מ דברי הר"ן נראה וכן משמעות
 כל הפוסקים שלא כתבו איסור זה אלא גבי בשר וחלב וגם י"ל דהאחרות חיים מודה ליה אלא דשאני התם דעל הלחם ימיה
 האדם ורגיל בו כל השנה ולא צילי אינשי מיניה וכהאי גוונא כתב הרא"ש בפרק אין מעמידין (ע"ו פ"ב סי' טו) גבי ציול גוי

פח (סעיף א) א) אפילו בשר כו' אסור כו'. והוא הדין איפכא גבינה אסור להעלות על שלחן שאוכל עליו בשר בהמה
 ותיב ועוף ופשוט: (ב) אסור להעלות על השלחן. ונראה דוקא בשר אסור להעלות על השלחן שאוכל חלב או
 איפכא משום דלא צילי אינשי מיניה מפני שכל אחד הימר בפני עגמו אכל מותר להעלות בשר נבילה על השלחן שאוכל עליו
 בשר כשירה וכן מוצא דברי הר"ן (לג' דיעור ראשון) ומצינו צ"י בקימין ז"ו (קנ"ג ד"ה וכמו ע"ו) מיהו ממ"ש הרא"ש בפירושו
 לנדרים סוף דף מ"א (ע"ב ד"ה ואוכל) גבי המודר הנאה מחזירו אוכל עמו על השלחן וז"ל ולא חיישין שמא יאכל עמו דכיון
 שהדירו מסתמא שונאים זה את זה טפי משני אכסנאים האוכלים על שלחן אחד זה בשר זה גבינה עכ"ל ומצינו צ"י יוסף לקמן
 סימן רכ"א (קל"ג ד"ה ומ"ש יכול) משמע דאפילו בשאר איסורים נמי דינא הכי וי"ל דנדרים כיון שאינו אסור אלא מצד נדרו
 חשוב כבשר וחלב שכל אחד הימר בפני עגמו אכל בשאר איסורים י"ל דמודה הרא"ש והא דכתב הרשב"א בתשובה (מ"א) ס"ס
 קע"ו ומצינו צ"י יוסף באורח חיים סימן ת"מ (קפ"ג ד"ה וכמו הרשב"א) לגוי הצא עם חמנו לציף ישראל אסור להעלותו עמו
 על השלחן כו' ופסק כן בש"ע שם (פ"ג) נראה דהס' משום חומרא דתמן שאני דכיון דתמן צמחה רחוק הוא שלא יתערב
 פירור. אחד משל גוי בשל ישראל כמ"ש הרשב"א שם מדע דהא אפילו בהפקת מפה קאסר התם אכן מדברי האחרות חיים שהציא
 הבית יוסף לשם (קפ"ג דיעור ראשון) לא משמע הכי לכאורה שכתב שם וי"ל אס' רוצה הגוי לאכול תמן צ"י ישראל מותר ואפילו
 על שלחן ישראל קרוב הדבר להמיר זה מנה וזה חמץ דומיא דשני אכסנאים עד כאן ומדהתיר מטעמא דומיא דשני אכסנאים
 דוקא מכלל דק"ל דאפילו דבר שהוא אסור בפני עגמו אסור להעלות עמו על השלחן ומ"מ דברי הר"ן נראה וכן משמעות
 כל הפוסקים שלא כתבו איסור זה אלא גבי בשר וחלב וגם י"ל דהאחרות חיים מודה ליה אלא דשאני התם דעל הלחם ימיה
 האדם ורגיל בו כל השנה ולא צילי אינשי מיניה וכהאי גוונא כתב הרא"ש בפרק אין מעמידין (ע"ו פ"ב סי' טו) גבי ציול גוי

ביאור הגר"א
 הואיל ודבר אסור הוא שהעמיד הרי הכל אסור וע"ש פרק ט' הלכה
 ט"ו וכן כתב הר"ן בסוף פרק ח' דחולין המעמיד בעור קיבת כו' מאי
 קא משמע לן פשיטא ותיירין דקא משמע לן דלא חימא דאפילו באלף
 לא בטיל וכנ"ל עיין שם וכמ"ש ק"ח עמוד א' דרך בישול כו'
 שיתן טעם. שם: [לא] ודוקא כו'. כמ"ש בפרק ב' דפסחים
 ובסוף פרק ג' דעבודה זרה ופרק א' דתמורה:

(סעיף יא) (יב) העמיד גבינה בעור כו'. פירוש שנתן
 מחיכת העור בחלב: (יג) הוי זה וזה גורם. זה למד ממ"ש
 המדרי ס"פ כ"ה (פי' משלג ומשקל) וי"ל ורבינו צ"ח המיר
 מטעם אחר דמסתמא לא העמיד כל החלב שנקדירה מקיפה
 שכולה אסורה דהיינו החלב אלא
 מן הקרוש דאין רגילות שינתו קיבה
 נקדירה להעמיד החלב שלא יהא
 מעט מקיפה הקרושה וגם פעמים
 יותר מן הקרוש דהוי ליה זה זה
 גורם דמותר כג' מיד' דהוי גבי
 שאור כו' אכל אס' אין באיסור לצד
 להחמין אס' לא שסייענו היתר
 לכולי עלמא מותר עכ"ל (ח) ומה
 למד רמ"א כאן דאס' יש סיוע. מן
 היתר מותר אע"פ שאפשר שהיה
 גם באיסור לחוד כדי להעמיד דהוי
 ליה זה זה גורם ומימה ל' דמוכח
 מדברי רבי צפרק כל הלמים (דף
 מ"ע). דלא מקרי זה זה גורם אלא
 אס' אין באחד מהן לצד כדי לחמין
 וזהו פליגי רבי אליעזר ורבינו וקיימא
 לן דמותר אכל אס' יש באיסור לצד
 לחמין לא מהני מה שסייע לו
 היתר ואין זה כלל זה זה גורם
 וכך כתבו החוספות להדיא בפרק
 בתרא דע"ו (דף ס"ח ע"ב) ד"ה
 ולר' שמעון ואס' כן לא יועיל
 כאן חלב הקרוש אס' לא שהוא
 באופן שצדו לנו שלא יהיה צלול
 לצד להעמיד כו' וכאן משמע שלא
 הקפידו רק שיש סיוע מן הקרוש ולא הקפידו אס' יש צלול לצד
 להעמיד או לא וצ"ח לומר דמיירי במחמאם צדירו ענין זה דודאי
 לא היה באיסור לחוד כדי להעמיד אכל בלאו הכי אין לנו לסמוך
 על היתר זה ודברי המדרי ז"ע. צ"ח דאס' אין באיסור לקוד
 לחמין מותר לכולי עלמא והלא בזה פליגי רבי אליעזר ורבינו זה
 עיקר זה זה גורם (ח) וי"ל דלא אמר כולי עלמא רק. על רבין
 ורבי שמעון לחוד ולא על רבי אליעזר ורבינו:

(כ) שנתייבש הוי (כא) כעך בעלמא [א] ואין בו
 לחלוות בשר (ב"י בשם שג"ל לקט):
יא כה אם (יב) העמיד גבינה בעור
 קיבת כשירה (ד) יש בה טעם
 בשר אסורה ו ואם לאו מותרת
 (ה) [ו] כה אבל המעמיד בעור קיבת
 (כט) נבילה וטריפה ובהמה טמאה אסור
 בכל שהוא:
 הגה משום דדבר האסור בעגמו ומעמיד אפילו
 בחלף לא צעיל (כ"כ ב"י לדעת הרשב"א ור"ן)
 [וא] דוקא שלא היה שם מעמיד אחר רק האסור
 (ד) אכל אס' היה שם גם כן מעמיד (ה) היתר
 (יג) הוי זה זה גורם [ו] ומותר אס' איכא ששים
 נגד האסור (ממשמעות המדרי):

סימן פח
שלא להעלות בשר על שלחן שאוכלין
 גבינה. ובר כ' סעיפים:
א א) אפילו בשר חיה ועוף
ב א) אסור להעלותו (א) על שלחן

פח (סעיף א) א) אפילו בשר כו' אסור כו'. והוא הדין איפכא גבינה אסור להעלות על שלחן שאוכל עליו בשר בהמה
 ותיב ועוף ופשוט: (ב) אסור להעלות על השלחן. ונראה דוקא בשר אסור להעלות על השלחן שאוכל חלב או
 איפכא משום דלא צילי אינשי מיניה מפני שכל אחד הימר בפני עגמו אכל מותר להעלות בשר נבילה על השלחן שאוכל עליו
 בשר כשירה וכן מוצא דברי הר"ן (לג' דיעור ראשון) ומצינו צ"י בקימין ז"ו (קנ"ג ד"ה וכמו ע"ו) מיהו ממ"ש הרא"ש בפירושו
 לנדרים סוף דף מ"א (ע"ב ד"ה ואוכל) גבי המודר הנאה מחזירו אוכל עמו על השלחן וז"ל ולא חיישין שמא יאכל עמו דכיון
 שהדירו מסתמא שונאים זה את זה טפי משני אכסנאים האוכלים על שלחן אחד זה בשר זה גבינה עכ"ל ומצינו צ"י יוסף לקמן
 סימן רכ"א (קל"ג ד"ה ומ"ש יכול) משמע דאפילו בשאר איסורים נמי דינא הכי וי"ל דנדרים כיון שאינו אסור אלא מצד נדרו
 חשוב כבשר וחלב שכל אחד הימר בפני עגמו אכל בשאר איסורים י"ל דמודה הרא"ש והא דכתב הרשב"א בתשובה (מ"א) ס"ס
 קע"ו ומצינו צ"י יוסף באורח חיים סימן ת"מ (קפ"ג ד"ה וכמו הרשב"א) לגוי הצא עם חמנו לציף ישראל אסור להעלותו עמו
 על השלחן כו' ופסק כן בש"ע שם (פ"ג) נראה דהס' משום חומרא דתמן שאני דכיון דתמן צמחה רחוק הוא שלא יתערב
 פירור. אחד משל גוי בשל ישראל כמ"ש הרשב"א שם מדע דהא אפילו בהפקת מפה קאסר התם אכן מדברי האחרות חיים שהציא
 הבית יוסף לשם (קפ"ג דיעור ראשון) לא משמע הכי לכאורה שכתב שם וי"ל אס' רוצה הגוי לאכול תמן צ"י ישראל מותר ואפילו
 על שלחן ישראל קרוב הדבר להמיר זה מנה וזה חמץ דומיא דשני אכסנאים עד כאן ומדהתיר מטעמא דומיא דשני אכסנאים
 דוקא מכלל דק"ל דאפילו דבר שהוא אסור בפני עגמו אסור להעלות עמו על השלחן ומ"מ דברי הר"ן נראה וכן משמעות
 כל הפוסקים שלא כתבו איסור זה אלא גבי בשר וחלב וגם י"ל דהאחרות חיים מודה ליה אלא דשאני התם דעל הלחם ימיה
 האדם ורגיל בו כל השנה ולא צילי אינשי מיניה וכהאי גוונא כתב הרא"ש בפרק אין מעמידין (ע"ו פ"ב סי' טו) גבי ציול גוי

(סעיף יא) (יב) העמיד גבינה בעור כו'. פירוש שנתן
 מחיכת העור בחלב: (יג) הוי זה וזה גורם. זה למד ממ"ש
 המדרי ס"פ כ"ה (פי' משלג ומשקל) וי"ל ורבינו צ"ח המיר
 מטעם אחר דמסתמא לא העמיד כל החלב שנקדירה מקיפה
 שכולה אסורה דהיינו החלב אלא
 מן הקרוש דאין רגילות שינתו קיבה
 נקדירה להעמיד החלב שלא יהא
 מעט מקיפה הקרושה וגם פעמים
 יותר מן הקרוש דהוי ליה זה זה
 גורם דמותר כג' מיד' דהוי גבי
 שאור כו' אכל אס' אין באיסור לצד
 להחמין אס' לא שסייענו היתר
 לכולי עלמא מותר עכ"ל (ח) ומה
 למד רמ"א כאן דאס' יש סיוע. מן
 היתר מותר אע"פ שאפשר שהיה
 גם באיסור לחוד כדי להעמיד דהוי
 ליה זה זה גורם ומימה ל' דמוכח
 מדברי רבי צפרק כל הלמים (דף
 מ"ע). דלא מקרי זה זה גורם אלא
 אס' אין באחד מהן לצד כדי לחמין
 וזהו פליגי רבי אליעזר ורבינו וקיימא
 לן דמותר אכל אס' יש באיסור לצד
 לחמין לא מהני מה שסייע לו
 היתר ואין זה כלל זה זה גורם
 וכך כתבו החוספות להדיא בפרק
 בתרא דע"ו (דף ס"ח ע"ב) ד"ה
 ולר' שמעון ואס' כן לא יועיל
 כאן חלב הקרוש אס' לא שהוא
 באופן שצדו לנו שלא יהיה צלול
 לצד להעמיד כו' וכאן משמע שלא
 הקפידו רק שיש סיוע מן הקרוש ולא הקפידו אס' יש צלול לצד
 להעמיד או לא וצ"ח לומר דמיירי במחמאם צדירו ענין זה דודאי
 לא היה באיסור לחוד כדי להעמיד אכל בלאו הכי אין לנו לסמוך
 על היתר זה ודברי המדרי ז"ע. צ"ח דאס' אין באיסור לקוד
 לחמין מותר לכולי עלמא והלא בזה פליגי רבי אליעזר ורבינו זה
 עיקר זה זה גורם (ח) וי"ל דלא אמר כולי עלמא רק. על רבין
 ורבי שמעון לחוד ולא על רבי אליעזר ורבינו:

מוכח שהדין בתוספתא [מולין פ"ה הלכה ד' ע"ט. גם מה שחילק ר"ת בין קרוש ללול, אינו מחוור, דהא מתניתין סתמא קמיני כשרה שיניקה: מן הטורפה קיבחה אסורה משמע דלף בקרוש, וגם אין דרך החלמוד למיסק הלכח הפך מתניתין ומתניתין מיירי במד גוונא ואיהו מיירי בגוונא אחרינא, אדרבה הוה ליה לאקשווי קשיא הילכחא הילכחא לא קשיא כאן בקרוש כאן ללול ולא למסתם כולי האי, ועוד לר"ת כולה מתניתין מיירי ללול וסיפא דקמיני טורפה שיניקה מן הכשרה קיבחה מותרת היינו על כרחך מפני שזאת ממקום אחר וא"כ ממילא דרישא דקמיני אסורה הוה מהך טעמא גופיה ולא שנה לן בין קרוש ללול, ועוד דקשיא לן דשמואל אדשמואל ולא משנינו דהא דקמיני קיבחה נבלה אסורה היינו ללול ושמואל מיירי בקרוש שחרי אין דרך להעמיד אלא בקרוש ולפיכך האמת יורה דרכו שגירסת הפסחים הוא מהמס אחד שהיה עבור דכל קיבחה הו"ל פירש"א זעלמא כמו שהבינו כל הראשונים וזוהי מעיקר הש"ס. וכבר הופיע רוח הקודש בזית מדרשו של רש"י וכמו [גמ' ד"ה הרי זו אסורה] שמה שעד עכשיו היה נוהג הימך בדבר היה טועה בצד. וכן מוכח דעת הרא"ש [גמ' פ"ה סימן נבן וכמו שכתב הב"י יוסף [עמוד קמ"ג הל' ו'] דלף כהטור והב"ת. [גמ' ד"ה הל' ו'] וכן דעת הרא"ש [גמ' והר"ן. גמ' ו'] וכן נראה דעת הרמב"ן. אלא שמה שכתב היה ליישב שיטת הר"ף וליה לא סבירא ליה. וכן דעת מהרש"ל [גמ' פ"ה הל' ו'] שכתב כל הכשר [מולין פ"ה סימן קנן] וכן דעת האיסור והיתר הארוך [גמ' פ"ה הל' ו'] וקיבחה נבלה וטורפה מותרת לפי שממקום היתר בא שאין מושגין שמה ינק מן הטורפה ומן הטמאה כדאיכא בסוף פרק כל הבשר [גמ' פ"ה הל' ו'] אלא כשרה שיניקה מן הטורפה קיבחה אסורה לפי שחלבו טורפה הו"ל קיבחה. וכלל גוונא אסור לזבלה כזכר ולוקח על אפילה וישול כשאר חלב וזכר משום דחלב גמור הוא: ומה שכתב הב"י בסימן זה [עמוד קפ"ד ד"ה ולענין] ובסימן פ"א [עמוד ק"ה סוף ד"ה טריפה] שנהגו בהר"ף והרמב"ם לדעתיה הוא בלא דקדוק, שמה שנהגו העולם הוא להעמיד בקיבחה בין בקרוש ובין ללול ואף צננות וטרפות חוהו מוסכם לכולי עלמא: אף לשיטת רש"י מטעמא דכתיבנא מפני שממקום אחר באתי ללול לטעמי דקיבחה כשרה שיניקה מן הטורפה הו"ל מילתא דלא שפחה ולא שייך בזה מנהג. ואם אירע דדרך מקרה הו"ל מקום חכמים על פי שיטת הר"ף ואין זה מנהג. ואם כוונתו לומר שנהגו לזבל קיבחה צללה על פי שיטת הר"ף והרמב"ם מנהג זה לא היה ולא נברא: וכבר דקדקנו אחר זה ולא נשמע זה בשום מקום. ומעתה אין לוח מכל מה שכתבנו מיוסד על דין האמת והדקדק ועכשיו אבא דברי המחבר מה שכתב אינו חלב כו', ר"ל דנפקא מתורת אוכל ומותר לזבל כזכר אף ללול שבה חוהו על פי שיטת הר"ף והרמב"ם. ומה

שכתב יש מי שאסור וכו', ר"ל דווקא ללול וכמו שכתב לעיל סימן פ"א סעיף ו' וזהו קאי מה שכתב בהג"ה וכן נוהגין: אבל בקרוש סבירא ליה דהוה פירש"א זעלמא וכשיטת ר"ת. [בגן שבתהרה אין להניחו בו. הטעם מפני שחלב הקיבחה חריף וסומך שהרי מעמידין בו ומיחו אין זה אלא חומרא זעלמא:] וכתב בש"ך [פ"ק מן דלף לדידהו פירוש זריף. שיהא נמלח כל כך שאינו נאכל מחמת מלחו ודלקמן בסימן ז"א סעיף ה'. זריף שיטהה צמליסתו כדי שימנו על האור ויתחיל להרמיח וכלעיל בסימן ס"ט סעיף י"ח. וכן כתב הרב זכ"י [עמוד קפ"ד ד"ה ומ"ש לפיכך. וכתב בש"ך [פ"ק מן דלף לדידהו דקים להו במליחה לאסור מיד וכן אפילו לא נמלח רק מעט כדרך שמתחין ללול יש להחיר בכלן דזיעבד. (אפי"ן) [חסן] לא נמלח כהאי גוונא משום דהוה מירי דרבנן, ועוד שהרבה פוסקים חשבו ליה פירש"א זעלמא אפילו ללול ע"כ. ומיהו אף לדודן דקיימא לן כדעת המחבר לזריף שיטהה צמליסתו, היינו לאסור כולו כדון כזכר אלא לאסור כדי קליפה אסור מיד וכמו שכתבנו לקמן בסימן ז"א ס"ק ט' ע"ש. ומכל מקום אף אם יש באומו חלק שנאסר כדי קליפה שיעור להעמיד בו למודה שרי ודלקמן בסימן כ"ז ע"ש:] [בדה] או שעמד בו יום אחד. פירוש מעט לעת דהוה ככזכר. [בין אסור דהעמיד בו. דעת המחבר שאין חילוק בין קרוש ללול לענין זה לכתחילה אע"ג לדעתו אפילו ללול הוה פירש"א. מכל מקום כיון דנמלח או שהה מעט לעת בקיבחה העור נמן טעם בפרש"א הוה וכשמעמיד נמלח מעמיד ג"כ כזכר, אבל דזיעבד סומך להחיר בכל גוונא, וכן עיקר לדעתו. ולפי מפי טעם העור חוור ונעשה פרש כשנבלע בקיבחה. וכן כתבו בתוספות. [מולין קמ"ג ד"ה הל' ו'] ובפסקי תוספות לחולין [סימן טמ"ג] לדעת ר"ת הקרוש אפילו נמלח בחוץ הקיבחה מותר. וכן דעת רש"י [גמ' ו'] וכן מצאנו בדברי הרד"ק [בשנהגה] [מ"ד] בסימן ע"ד בשם תשובת הרמב"ם בלשון ערב ע"ש. וכן כתב הגהות אשרי בפרק אין מעמידין. [עבודה זרה פ"ה סימן סז, ע"ש:] [בין עד שיהא ששים בחלב כו'. פירוש דעני ששים בגבינה שהעמיד כנגד הקיבחה שנעשית חתיכה נבלה משום שזר בחלב. והקשה הש"ך [פ"ק מן דלמאי קמי] בששים הא החלב שנקיבה אסור מעלמו שנעשית נבלה ודלקמן בסימן ק"א [סעיף ג'] וכיון שזהו מעמיד אפילו צאלף לא צטיל דלקמן בסעיף י"א, והעיקר בזה ליישב צד ההג"ה הוא דמי הוה דמעמיד צעור קיבחה שחוטת לא חוליקן צמר המעמיד אלא משערינן בששים משום דהיתר הוא, הכי ממי העעמיד ללול שנעשה נבלה משום שזר בחלב כיון דהאי למודה היתר הוא. והאי למודה היתר הוא לא החמירו בו חכמים לאסור משום מעמיד צמיר ללא אסור אלא מדרבנן כגון ע"י מליחה וכזכר, אבל כזכר נבלה ממש שנאסר ע"י שישול חשיב כגופו של איסור ואם העמידו בו אסור צמשהו, וכן כתב הש"ך והכי מוכח להדיא מדברי

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

באר היטב למהר"י מיקטין

יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב

עט

חידושי רע"ק

והיה ליה לומר אלמא דעל כל פנים אבטול לקי ולפי הגי' יוחא דכיון דקמני צדק גרייחא המבטל צמי חלב פטור דעל כרחק דמיירי מאכילה דביטול אפילו לכחילה מותר הכי נמי ספיקא מותר ופיגול מיירי מאכילה דוקא וי"ע. ופותר קשה לי על דם חלב דלמא חז"ל לגזרו צאיסור בשר חלב הא גללו הכי לא יאכלו משום דם ואם כן הו"ל כמו טמאה דמותר ביטול והנאה לכולי עלמא ונע"ג: (י) או בחלב מתה. אצל [בשר מתה] חלב זה חייב וכן כתב צ"ח הלל ועיין צ"ח יוסף שהו"ל מגומגם כמ"ס דהרי"ה: (ז) או גשחודה. נספיקמי חלב בן פקועה אם מקרי חלב שחוטטין לה דחלב אמו ושחוטט אינה ראיה להיות אם זה לא שייך לכן פקועה ונ"ל ראיה מסוגיא

באר היטב

(ט) דבש"ש. כתב הש"ך דהלשון מגומגם דהא לבשל פשיטא דשרי דאפילו עוף גופיה נחבאר בס"ג דמותר בביטול אף מדרבנן אלא האי לבשלם ר"ל לאכלם (ומצד המנהג כחבר האחרונים שלא לאכול שום ביצים הנמצאות בעופות בחלב אפילו קליפה החיצונה קשה מהרש"ל וכו"ה ובה"י אבל בדיעבד אפילו נגמר בקרום לכן לחוד סגי ט"ז בשם מהר"א"י):

פתחי תשובה

(יא) אב"ט אם אין ד"ה. עיין ש"ך ס"ק יו"ד מה שהשיג על הבית יוסף בפירוש מעורה גבידים ועיין בשער המלך פ"ט מהלכות מאלכות אסורות מ"ט ליישב דעת מרן הבית יוסף וז"ל ע"ש: (יג) דבש"ש. עיין בשר היטב ועיין בשאלת יעב"ץ ח"א סימן ק"ב שכתב דאף לפי המנהג דוקא בנמצא נמעי אמה אחר שחיטה אצל אם הטילה אותה צמייה כדרכה אפילו אם הקליפה רכה מותר לאכלה חלב לכחילה ע"ש: (יג) אין צוקין עציו. עיין בשר היטב של הרב מהר"ט ז"ל מ"ס בשם הש"ך ובמחילת כבודו העתיק שלא כתב דנהפוך הוא דהרמ"א מיירי בשל אדם והמחבר מיירי בשל בהמה: (יד) או בחלב ברתה. עיין בשר היטב. ושמעתי בשם הגאון הספיד מוה"ר עקיבא איגר נר"ו שנספיק המבטל בשר חלב של צמ פקועה מהו מי אמרינן דכיון דאינו טעון שחיטה כלעיל סימן י"ג (פ"ב) הו"ל חלב שחוטט ופטור או דלמא כיון דראיה לילד מקרי שפיר חלב אמו

משבצות זהב

אוח ה' דאסור לנולמם עם בשר י"ע"ש. ודע דבית יוסף כתב דבית און להחמיר דבשר עוף חלב דרענן ובמליחה דרענן נמי אין להחמיר. לכאורה משום דם. שפיעלו אין עובר עליו, והא בעסקי ו' כתב דם שפיעלו אין לנקט משום בשר חלב הא משום דם היה לוקה כהרמב"ם (פ"ט ממ"א הל' ו) וכמו שכתב הש"ך שם (פ"ק עו) אם כן קשיא, שפתי דעת

(י) אב"ט. עיין ש"ך. ודע דמעורות היינו דאית ביה שורייקי סומקי אפילו נגמרה החלמון והחלבון מקרי מעורות ועיין מה שכתבתי בט"ז (ס"ק ו) ועיין פרי חדש (אות ט): (יא) אסור. עיין ש"ך דלבשלם היינו אכילה, וכאן אפשר כולי עלמא מודים דשרי לבשל ביצה המעורה בחלב, דמינכר ולא אתי לאיחלופי כמו שכתבתי לעיל (אות ו בסוגריים): (יב) אב"ט. עיין ש"ך. וטעמא דבשר עוף דרבנן

דכבורות (דף ו): מדאסר רחמנא בשר חלב הא חלב לחודיה אסר, ודלמא אצריך לחלב בן פקועה אלף על כרחק דמקרי חלב שחוטט אחר כך מלאמי בן צעור המלך פ"ג הי"א מהלכות איסורי מוצח ועדיין (לינא ז"ע): גם מסתפקנא בחלב טריפה למה דקיימא לן דטריפה אינה יולדת אם מקרי אינה ראיה להיות אם ואין צוה משום בשר חלב ועיין סנהדרין (דף ק"ט ע"א) רש"י ד"ה אלף כי אהא רב דמי כו' והכי קאמר בן זלף הראוי להיות אב והיינו לאחר ג' חדשים אחר שהביא שערות שראוי להיות העובר ניכר אם היה צא על אשה משהביא ב' שערות ונתעברה אם כן הרי דאז העובר מקרי אב הכי נמי י"ל דטריפה ראיה להיות אם דהא יכולה להפטר אלף שלא תלד עיין ש"ך לעיל (סימן ק"ו ס"ק מ"ה) אם כן היא אם עובר

(י) אחריהם. כתב הש"ך אפילו הם עדיין מחוברות בשררה מותר לאכול אחריהן גבינה ודין מליחת ביצים אלו נחבאר לעיל סימן ע"ה ע"ש: (יא) אין צוקין. כתב הש"ך מיהו איסורא איכא וכן בכל הני שכתב המחבר יש בהם עכ"פ איסורא: (יב) מתה. פירוש חלב שיוצא ממנה לאחר מיתתה ולא שנא מתה מעצמה או נשחטה:

והביא ראיה מש"ס דכבורות דף ו' (ע"ט) דלמר הסם חלב מנא לן דשרי אלימא מדאסר רחמנא בשר חלב הא לחודיה שרי כו' ודו"ק וצוה מלאמי בשער המלך פ"ג מהלכות איסורי מוצח הלכה י"א שגם הוא ז"ל כתב בן צפטיטוב שזו ראיה נשואת נודע ציהודה מניינא חו"ד קוס"י ל"ו שגם הוא ז"ל מקר צוה ומופס עיקר להיפך שיש צו איסור מורה כיון שראוי להיות אם וכמד דסוגיא דכבורות הג"ל אולף לר' מאיר דלמר בחולין דף ע"ד ע"א השומט צמהה ומלא חלב טענה מי טעון שחיטה ע"ש ועיין נחלת צבי מה שכתבתי בענין זה. [צוה נדפס משואת חסם סופר (חו"ד) וראיתי צמיתן י"ד שהביא דברי שער המלך הג"ל וכמד עליו דהראיה מש"ס דכבורות יש לדחות [ממש כמו שכתבתי נחלת צבי. שלי"ח שזכיתי לכוון לדעתו] (אך יש ראיה אחרת מתוספות סנהדרין דף ד' ע"ב ד"ה דך ביטול צמ"ש בשם י"מ ע"ש):

משבצות זהב

ולכאורה יש לחלק בין דם צמית ודבר מורה אף שפיעלו, ובין דם איברים שיואל על ידי מליחה וביטול ועיין נקודות הכסף (שם) ל"ד דזה, אמנם צמיח יוסף לא משמע כן. ואנן קיי"ל דם שפיעלו הו"ל דרענן כמו שהוכחנו בפתיחה (להלכות מליחה ד"ה העיקר ה"א) ממנחות [דף ק"א ע"א] וממוספות חולין (קכ"א) [דף ק"כ] (ע"א ד"ה הקפה) וכו':

ובביצים לא גזור אף דחשיב כבשר ממש: (יג) אין. עיין ש"ך דהמחבר כלל חלב וזכר עם אינך משמע דאיכא איסור דרבנן ואם נפל לתבשיל אסור עד ששים, והר"ב בהג"ה מיירי בחלב וזכר אדם דליכא אלא מראית עין וכל תערובת ליכא מראית עין ושרי באין ששים ועיין פרי חדש (אות יד): (יד) בחלב. עיין ש"ך. כבר כתבנו במקום אחר (לעיל סי' פא ס"א א) ופתיחה להלכות מליחה ד"ה העיקר (א') חלב

אמרי בינה

ר' יעקב החם אלא לענין איסורא אבל לענין טומאה לא ואיכא דאמרי מאן תנא מן האשכול של ביצים טמא (פירש רש"י לאיכא דאמרי הו"ל משמע לרב יוסף דאשכול דסיפא הוא ביצים המעורות בגידין ושלל הו"ל משמע ליה שאין מעורות כל כך כמו אותן הגמורות קרובות לכאן בהן קליפה הלבנה שאינם דבוקות יפה אלא מעט) אמר רב יוסף ר' יעקב היא דאמר אם היו מעורות בגידין אסורות אמר ליה אב"י ממאי דאשכול מהגן דחליא באשכול דלמא אשכול גופיה (היינו בשר הדבוק בשררה והביצים ארוקים בו) עד כאן. וכתב הש"ך ז"ל דאותן שקליפתן רכה אם היו מעורות אפילו בדיעבד אסורות דקיימא לן כו' יעקב: וזה שכתב הש"ך וכן מוכח דעת רש"ב"ם וסויעתו הזכרים דהלכה כר' יעקב דאם לא כן אי אפשר ליישב הסוגיא דפ"ק דביצה דרבנן. מכאן כברי חדש שכתב וז"ל ודע שהמרכיב בפ"ק דביצה כתב בשם רש"ב"ם שביצים גמורות (ר"ל הא דהתיק קאמר מצא בה ביצים גמורות) ר"ל שנגמרה לגמרי עם קליפתן החיצונה אבל אם לא נתקשית הקליפה החיצונה כדרך הנמכרת בשוק דין בשר עליה לכל דבר עד כאן ולשיטה זו צריך לומר דהא דאמרינן בגמרא כו' יעקב לא אתיא (דהא לשיטה זו סבירא ליה לרבנן דאם לא נתקשית הקליפה החיצונה הו"ל כבשר) אלא אפילו וגם צריך לפרש לשיטה זו דר' יעקב מקיל טפי דאילו רבנן בעי גמורות לגמרי ופליג ר' יעקב ואמר אם היו מעורות בגידין דוקא אסורות אבל אם אינן מעורות בגידין מותרות ע"כ ור"ש הש"ך ז"ל דמוכח דעת רש"ב"ם דהלכה כו' יעקב דאם לא כן אי אפשר ליישב הסוגיא דפ"ק דביצה דרבנן דסבירא ליה דר' יעקב מקיל ואי אמרת דאין הלכה כו' יעקב כמאן אתיא הא דתנו רבנן מן השלל של ביצים טהור ולא אתיא כשום מאן דאמר והו"ל שלא כהלכתא: וכתב עוד הש"ך וכן משמע קצת בש"ס דיל"ן דבתרא ל'ישני מזהרר צ'אוקסי ברייתא כותיה. ר"ל אפילו לרש"י שמפרש דר' יעקב מחמיר והתיק סבירא ליה דאפילו נגמר החלמון לרב מותר ואם כן ללישנא קמא דאמר רב יוסף דלא כו' יעקב (כונחו) אלא כתיק אחיא וכן ללישנא בתרא ואם כן הו"ל הסוגיא כהלכתא מכל מקום מדמהרר השי"ס לאוקמי בחלמון כו'. כצ"ל וכתב הש"ך דאם נאמר כרש"י דתנא. קמא מיירי שנגמרו החלמון לרב אם כן יש לומר דבחלמון לרב ר' יעקב אוסר אבל בחלמון וחלמון מורה לזה אמר דאינו כן דאם נגמרו בחלמון וחלמון אוסר ר' יעקב דהא התיק מיירי כשקליפה החיצונה קשה לגמרי לפי דברי הפוסקים הג"ל שהביא הש"ך וע"ז אמר ר' יעקב דאפילו לא נגמרו הקליפה החיצונה רק החלמון והחלבון אינו אסור אלא כשמעורה בגידין: (טו) והא דקאמר הש"ך ג"כ צ"ע קצת על הר"ב למה לא הגיה כאן כלום. ר"ל למה לא הגיה כאן דבחלמון לרב אסור אף דיעבד אף בחלמון לרב אסור ר' יעקב דהא התיק מיירי כשקליפה החיצונה קשה לגמרי לפי דברי הפוסקים הג"ל שהביא הש"ך וע"ז אמר ר' יעקב דאוסר בחלמון לרב ומעורות על כל פנים לזה אמר דרש"י פירש מעורות היינו שמחוברות בבשר השדרה דוקא אז אוסר ר' יעקב אבל בשורייקי סומקי לא הו"ל מעורות כלל לדעת רש"י ואם כן שפיר סומק על דעת רש"י בהפסד מרובה אף בחלמון ומעורות היינו בשורייקי סומקי דמותר אבל באין הפסד מרובה אסור אף בחלמון וחלבון ומעורות בשורייקי סומקי ולדידן הו"ל זה נמי מעורות ואינו מותר אף בקליפתן רכה רק באינו מעורות כלל דלא הו"ל אף שורייקי סומקי כלל אז מותר בדיעבד דוקא (שם):

הגהות והערות

זו עיין ש"ח"ת מבעל מנחת יעקב (שבסוף תורת חטאת) סימן טו שהקשה כמה קושיות על לשון הש"ך וכתב "ולבי אומר לי שאין ספק שנפל טעות בדפוס ונתהפכו הדברים קצת ובין חובה וגורא דאשון לונראה שני בתחלף וכצ"ל אבל בדיעבד אם נתבשלו עם (בשר) [חלב] נראה דאם אותן שקליפתן רכה מעורות אפילו דיעבד אסור ואם אינן מעורות מותר כיון דבה"ג דף לה פסק כו' יעקב וכו', והשתא דבריו מתיישבים על נכון" עיי"ש שהאר"ך, וכן הגיה התוספת שבת, אבל המעיין בארוך לש"ך יראה שגם שם כתב ככל מה שכתב כאן ובאותו סדר, ומה שכתוב בש"ך דפוס וילנא נראה "דמותר אבל אם הן מעורות אפילו בדיעבד אסור" היא הוספה מהגהות מראה כהן ואינה בדפוס" וכוונתו בזה לתרץ קושיות המנחת יעקב הג"ל: [ח] עיין בארוך לש"ך שמש"כ בראש ר' אליעזר בן יעקב אומר ט"ס דא"כ הו"ל הלכה כמותו דמשנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי אפילו בכרייתא, וכן בגמרא וכלל דברי המחברים נמצא ר' יעקב אומר עכ"ד: [ט] וכובר הוכחתי דהעיקר דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אותן שקליפתן רכה דאם מעורות כצ"ל (נמוקי ר"ב), ובארוך לש"ך הנוסח "היינו שנגמרו בחלמון וחלבון וקליפתן רכה, נראה דאם אותן שקליפתן החיצונה רכה מעורות וכו'": [י] לא נמצא דבר זה בראש ר' הכ"י כתב בן מדעתו אחר שהביא דברי הרא"ש בענין מי חלב, ואולי כונת רבינו לקצור פסקי הרא"ש שכתב בן בכפ"ה אות נא:

פ

פתי כהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב שפתי כהן

באר הגולה
עו נמימאל דשמואל סס:
עו סס ונבטימא סס:

גליון מהרש"א

יג הא משום דם
לוקין על אכילתו. וכן
בחלב מתה לוקין משום
נבילה עיין בבית יוסף
ובלחם משנה פ"ט
ממאכלות אסורות ברין
זה מהסס על הבית יוסף
דהא חלב טמאה אין
לוקין עליו ואני איני
מבין מה הפרש בין
חלב נבילה לבין ביצת
נבילה דמות מראורייתא
כמש"כ בש"ך לעיל
סימן פ"ו ס"ק ח' והרי
ביצים גמורות נמי ראוי
להיות אסורים משום
אבר מן החי אי לאו
דגלי קרא כמש"כ בש"ך
לעיל בסמוך ס"ק ט' וכן
חלב לעיל סימן פ"א
ס"ק י"ב ולמה הביצה
מותרת לכה שנגמרה
קודם שנתחלה וחלב
שנגמרה אסורה:

יד יש אומרים דאסור
לחתות האש כו'
לדין בישול בשר
בחלב. עיין ש"ך ס"ק
י"ח דאפילו שאר דבר
אסור לבשל ויש ראייה
לכאורה מכאן דבשר
וחלב שכבר נתבשל יחד
אסור לבשלו שנית ועיין
גליון ריש סעיף א':

טו עוד כתבו כו'
דעושין אותה מאפר.
עיין סימן צ"ה
ס"ק ט"ו ובחשובות
צמח צדק כתב
ליישב דהכא אסור
לכתחלה לשמש כרין כל
טעם לפגם דאסור
לכתחלה ע"ש סימן צ"א
ועיין גליון ש"ך לקמן
סימן צ"ה ס"ק כ"א:

הגהות והערות

יא נראה דצ"ל לית
ביה אפילו איסור דרבנן
ואינו אסור המאכל:
יב צריך עיון למה
לו להש"ך להביא זאת
בשם או"ה דהרי זה דמי
חלב הוא אותו שנשאר
אחר שעושין הגבינות
הוא דעת הרא"ש
ובקצור פסקי הרא"ש
כחוב להדיא וז"ל וכן
המבשל במי חלב והוא
אחר שעושין הגבינות
מבשלין החלב והאוכל
צף למעלה ולא נשאר
אלא מים בעלמא פטור
אבל איסורא איכא עכ"ל
אלמא דמבואר כן
בפסקי הרא"ש.
(משמרת שלום שפ"ד
ס"ק יז דביבור ראשון):
יג בדפוסים שלפינו

כחל וק"ל: (טו) ואין לוקין על אכילתו משום בשר
בחלב. כלשון הזה כתב הרמב"ם (מאכל"א פ"ט ה"ו) ומשמע דעמו
דמשום בשר בחלב הוא דאין לוקין על אכילתו יג הא משום דם
לוקין על אכילתו אף על פי ששלו דס"ל דם ששלו עובר עליו
הן מיהו אף קיימא לן דדם ששלו

או שמלחו אינו אלא מדרבנן וכמו
שכתבתי לעיל סימן ס"ט ס"ק
(ל"ט) [מ"צ] ונכמה דוכתי:
(טז) וחלב זכר לא מקרי חלב
כו'. משמע דכיון דלא מקרי חלב
יא] ולית ביה אפילו איסור דרבנן
אינו אסור המאכל ובאיסור והיתר
הארוך סס (כלל לא דין יג) כתב דלא
גרע מחלב אשה ומדברי הרב המגיד
פ"ט מהלכות מאכלות אסורות
(ה"ו) נראה דחלב זכר אסור מדרבנן
וכתב ש"ך נראה מדברי הרמב"ם
שהעתיק הממזר לשונו וכן משמע
קצת בש"ס פכ"ה (דף ק"ג ע"ב)
לומר שמואל התם בחלב אמו ולא
בחלב זכר בחלב אמו ולא בחלב
שמוטה ואם כן כיון דממד קרא
מפיק להו וחלב שמוטה קיימא לן
דמדרבנן מיהא אסור וכדלקמן
סימן ז' ה"ג בחלב זכר ונראה דהרב
המגיד מיירי בחלב זכר של צמחה
וכדפירש רש"י בש"ס סס וז"ל ולא
בחלב זכר שהיה לו חלב מועט מן
הדדים כגון אם נשתנה והיו לו
דדים וכן פירש מהרש"ל סס סימן
ק' וכן מוכח מהש"ס סס להדיא

דקאמר בשר הכי נעו מיניה המצטל בחלב גדי שלא הניקה מהו
אמר ליה מדאיתקרי למואל למימר בחלב אמו ולא בחלב זכר
זכר הוא דלא אמי לכלל אס אכל האי כיון דאמי לכלל אס אסור
ש"מ דבחלב זכר של צמחה איירי אכל בחלב זכר דאדם פשיטא
דלא גרע מחלב אשה ולפי"ו הממזר שהעתיק לשון הרמב"ם

נקודות הכסף

הן (הגה) נמשך אחר דברי צ"י (קלח: ד"ה כתב הרמב"ם) ומביא
צ"י רש"י צפרק כל הבשר דף ק"ט ע"א (ד"ה הלך קורעו) דסובר
דלייב כרה וכתב צ"י וק"ל לרש"י דהיה דקומן (מנחות כה). אח"כ
דלא כהלכתא ונראה שזהו דעת הרמב"ם ע"ש משמע מדבריו דלית
הילכתא כוערי דאמר דם ששלו ושמלחו אינו עובר עליו ולא
מלינו שום חולק על זעירי ולפענ"ד שדעת רש"י ורמב"ם שוין אכל
לא מטעמיה אלא דהם קובצים כמסקנא דגמרא במנחות דף כ"א
ע"א דמשני כאן בחטאות התלויות וכאן בחטאות הפנימיות ופירש
רש"י הא דאמר זעירי אינו עובר עליו בחטאות הפנימיות כגון פרים
ושעירים הנשרפים (ובאמת יש לתמוה על כל הני פוסקים דסבירא
להו דם ששלו אינו עובר עליו הלא למסקנא זעירי מיירי דוקא
בחטאת פנימית אכל בחטאת חיצונית עובר עליו. ויש ליישב דדוחק
ע"ש) וכיון שכן זעירי הוא אליבא דהלכתא רק דמיירי בחטאת
פנימית וא"כ לא מוכח מידי דדם ששלו אינו עובר ודברי
הרמב"ם ורש"י צרורים הם ונסתלקה ג"כ קושית תוס' (חולין קט.
ד"ה הלך קורעו) על רש"י הנ"ל צפרק כל הבשר ונמנחות (כא. ד"ה

ביאור הגר"א

[טז] דם בחלב. שם וקיי"ד עמוד א': [יז] וחלב זכר כו'. כמ"ש בפרק ו' דמכשירין שאינו משקה אפילו להכשיר את הזרעים
ואינו אף כמי חלב שם קיי"ד עמוד א': [יח] אב"ל חלב כו'. שם צ"ז עמוד ב' ושם קיי"א עמוד א' חלב שחוטה דרבנן: [יט] ופי'
חלב. פרק ג' (מ"ג עמוד א') ופרק ז' (ע"ז) דפסחים ופרק כל הבשר (קיי"א עמוד ב' קיי"ב עמוד א') ועיין תוספות שם קיי"ד עמוד א'
ד"ה המבשל כו':
חידושי רע"ק

ונקראת אס ומכל מקום י"ל דלא מקרי אס אלא אם העובר עומד
להולד אכל עריפה לא נקראת אס בשביל עובר כיון דאין קופה להולד
אח"כ מלאמי צאיסור והיתר הארוך כלל ל"א אות י"ד דחלב עריפה
היא בשר בחלב דאורייתא דראויה להיות אס דאם הימה מקודם מעוברת

דמשמע מיניה דגם בחלב זכר פטור אכל אסור והרב בהג"ה
לא פליגי: (יז) ופי' חלב כו'. וכתוב יב] צאיסור והיתר
הארוך סס (דין יב) דאפילו אוחו מי חלב שנשאר אחר שעושין
הגבינות וכמו שכתב הממזר בסעיף שאחר זה (פ"ח) אסור המאכל:
(יח) יש אומרים דאסור לחתות

בחלב טו זכר או שבישול [טז] טו דם בחלב
פטור (טו) ואין לוקין על אכילתו משום
בשר (יג) בחלב:

הגה (יז) וחלב זכר לא מיקרי חלב (יז) כלל
ואם נפל לתוך קדירה של בשר אינו אסור
[יח] אכל חלב מתה (יז) [יט] [טז] ומי חלב אוקרים
המאכל כמו חלב עזמה ואפילו צבישול יש לאסור
לכתחלה (כן משמע בנרוך כלל ל"א): (יד) יד יש
אומרים דאסור (טז) לחתות האש חתת קדירה של גוי
לפי שהם מצטלים בהם פעמים חלב פעמים בשר
והמתמה חתת קדירה שלהם נא לידי צישול בשר בחלב
(הגהת מרדכי פרק כל הנלמים): עוד כתבו דאין לערב
מים שהדיחו בהם כלי בשר עם מים שהדיחו בהם כלי
חלב וליתן לפני צמחה (יב) דאסורים צמחה (מהרי"ו):
טו עוד כתבו דהכלי שעושין בו מים (יז) לחפיפת
הראש אין לשמש בו דעושין אותה מאפר שעל הכירה
(ב) ורגילות הוא להמערב שם בשר וחלב (מהרי"ל) ולכן
יש לאסור גם כן להשתמש מן (יח) הקדרות של
התנורים שבצית החורף משום דתמיס עליהם לפעמים
בשר וחלב מן הקדרות שצטללים בתנורים (מהרי"ו)
וצדיעוד אין לחוש בכל זה (כא) ואף לכתחלה אין צוה

היינו (טו) [יז] כשהדיחם נמים
רוחמים ועירבם כך רותמין הא לאו
הכי אינו אסור צמחה כיון דאינו
אסור מן התורה אלא דרך צישול
וכדלעיל בסעיף א' וסעיף ג':
(כ) ורגילות דהתערב שם בשר
בחלב. והא דלא מימטר מהאי
טעמא לחפיפת הראש שהרי נהנה
משום דלרחוץ ראשו כיון שאינו
דבר של אכילה לא חשיב הנאה
(ב) כיון שאינו נהנה מלחוף האיסור
וכמו שיבאר לקמן סימן ז"ד
(פ"ג) עיין שם. ועיין לקמן סימן
ק"ח (פ"ד) [סעיף ה'] בהג"ה וסוף סימן קנ"ה בהג"ה:
(כא) ואף לכתחלה כו'. עיין בתורת חטאת כלל ע"ז
(דין יב) ומשמע שם דבקדירות של מתכות אין להחמיר אפילו
לכתחלה משום דאף אם היה ניתו טו*) היה חוזר ומתלבן על ידי
האש עיין שם:

נקודות הכסף

כאן, וד"ה (ס) ע"ש. ועוד י"ל דאפילו להרמב"ם ורש"י דקובצים
דעובר עליו הוא דוקא בחטאת פנימית אכל לא בחטאת חיצונית
משום דרחתמא אמר ולקח ונתן והאי דבר לקיחה ונמינה א"כ י"ל
דמודים להפוסקים דם ששלו או שמלחו ר"ל דאם דם יא
מבשר ע"י מליחה (כמו שזכר לעיל בסיון ס"ט) מודים הרמב"ם
ורש"י דאינו עובר עליו וזהו בחטאת החיצונית ג"כ פטור וכל שאינו
ראוי לחטאת אינו עובר עליו ורמב"ם מיירי שבישול דם צעין בחלב
וגם רש"י קוצר דשאני לב (הוא כדס צעין) שדס כנוס צמחו כמ"ש
צ"י בס"ס ע"ב (קמ"ח: ד"ה דין לב) משא"כ דם ששול ע"י מליחה
וצישול ואפשר דכל הפוסקים מודים להרמב"ם בזה. וצוה יתורן
קושית החוס' לעיל על רש"י ולפי"ו הא דקיימא לן להפוסקים
דדם ששלו ושמלחו אינו אלא דרבנן מיירי נמי בכהאי גוונא וצוה
מתורן קושית שהקשיתי לעיל על כל הפוסקים דלכאורה הוא
נגד הש"ס והשתא אמי שפיר דמה שאמר זעירי אינו עובר עליו
מטעם דאינו ראוי למוצח ודם ששול ע"י צישול ומליחה הוא ג"כ
אינו ראוי ואינו עובר עליו ודוק:

ביאור הגר"א

[טז] דם בחלב. שם וקיי"ד עמוד א': [יז] וחלב זכר כו'. כמ"ש בפרק ו' דמכשירין שאינו משקה אפילו להכשיר את הזרעים
ואינו אף כמי חלב שם קיי"ד עמוד א': [יח] אב"ל חלב כו'. שם צ"ז עמוד ב' ושם קיי"א עמוד א' חלב שחוטה דרבנן: [יט] ופי'
חלב. פרק ג' (מ"ג עמוד א') ופרק ז' (ע"ז) דפסחים ופרק כל הבשר (קיי"א עמוד ב' קיי"ב עמוד א') ועיין תוספות שם קיי"ד עמוד א'
ד"ה המבשל כו':
חידושי רע"ק

יכולה להוליד אחר שנטרפה עי"ש ולפי"ו צטרפות מתחילת יצירתה
כגון יצרת *להסבירים דגם צמרת אינה חיה וא"כ הוא הדין דאינה
מולדת ודלא כהרשב"א] וכדומה אין צמחה דין בשר בחלב דאורייתא
ועיין בפרי מגדים (שפ"ד ס"ק טו) שהביא דברי האיסור והיתר הנ"ל

חידושי רע"ק

רישא מכל מקום דלמא אין עס זכרים ולא הוי פסיק רישא אס' כן לכאורה צנידון דידן היתר גמור דהא אינו ממכין לנשל כלי של נכרי ואפשר דאין צמור כלל נלוט נשר בחלב לא הוי פסיק רישא כחבתי זה שלא להיות האיסור חמור כי כמעט אי אפשר לזכר העובדי דרכים גם יש לדון דתסם כלי של נכרי אינו בן יומו ולא הוי כלל גישול נשר בחלב וזהו תליא בשני טעמים דלעטמיה דהרשב"א דתסם כלי הוי פסק ספיקא ספק לא גישל כלל ושמה גישל מים הוא הדין הכל נמי כן אבל לטעם הטור עס דהוי פסק ספיקא שמה לא גישל מוך מעט לעט ואח"ל גישל שמה פוגם להך תכשיל וזהו רק לענין איסור התכשיל אבל לענין איסור גישול כולו מלא ספיקא היא ועיין: (טו) בששהדיחם במים רותחין. קשה לי דאם כן מלמד הגאה לימסר לערצ מטעם איסור גישול ועמ"ש גריש סימן אחר כך ראינו דעמד זה הפליטו ס"ק י"ד ואולי י"ל דמיידי דהמים שצנני הכלים הם ששים כנגד הא' אלל דאסור לערצ ולהנות ממנו דהוי מבטל איסור לתכשיל ואסור דיינא דאין מצטלין רק לענין אכילה והגאה אלל לענין גישול לא מליני כן ועדין ז"ע. *והמנחת יעקב כלל פ"ה ס"ק י"ט כמד דמיידי שאינו רותחין ואף כיון דלא הוי דרך גישול מותר נהגה מכל מקום אסור לערצ צנידי להנות ממנו: (טו) *והיה חוזר ומתלבן ע"י האש.

באר היטב

(יג) בחלב. כתב הש"ך דזה לשון הרמב"ם וס"ל דאין לוקין משום בשר בחלב אבל משום דם משמע דלוקין דס"ל דם שבישלו עובר עליו מיהו אנו קיימא לן דדם שבישלו או מלחו אינו אלא מדרבנן כמ"ש בסימן ס"ט והבי"ח כתב דגם הרמב"ם מודה לזה אלא דלא קאי רק על חלב מתה וכונתו דאין לוקין עליו משום בשר בחלב אבל היה לוקין עליו משום נבלה (ונ"ל ראיא לדבריו שהרי בזה הבבא כתב הרמב"ם ג"כ חלב זכר והתם בודאי אינו חייב משום דבר לכ"ע ואיך שייך לומר דאין לוקין משום בשר בחלב הא לא שייך ביה מידא אלא ע"כ דהדיוק לא קאי אלא על חלב מתה כנ"ל ולכן נקט בלשונו אכילתו לשון יחיד וק"ל): (יד) בל"ג. כתב הש"ך משמע דליה ביה אפילו איסור דרבנן ובאיסור והיתר הארוך כתב דלא גרע מחלב אשה ומדברי הרב המגיד נראה דחלב זכר אסור מדרבנן ונ"ל דהרב המגיד מיידי בחלב זכר של בהמה אבל בחלב זכר דאדם פשיטא דלא גרע מחלב אשה ולפי"ן דברי המחבר דמשמע דחלב זכר אין לוקין אבל איסורא איכא ודברי דמ"א שכתב לא מקרי חלב כלל לא פליגי דהמחבר מיידי של בהמה ורמ"א איירי של אדם (מיהו אף בשל אדם אסור לכתחלה משום מראית עין כמו בחלב אשה וק"ל): (טו) ומי. וכתב האיסור והיתר הארוך אפילו אותו מי חלב שנשאר אחר שעושין

שפת אמת

נבילה יש בו איסור תורה אלא שאין לוקין עליו (ב) והפרישה כאן (ירושא אות ה) כתב חלב מתה דרבנן כמו ביצת נבילה הבי"ח בקונטרס אחרון (ט"ו פ) כתב (ג) דהיה לוקה עליה ובסימן פ"א (שפי" ס"ק א) כתבנו דלדעת הרמב"ם איסור תורה יש בו ולא מלקות: (טז) ואין. עיין ש"ך דהמחבר כרמב"ם דאין לוקין משום בשר בחלב הא משום דם לוקה, דאמה דסמך ליה קאי, ועוד המחבר השמיט בשר מתה. וחלב מתה כתבנו דאין בו מלקות אלא איסור מן התורה עיין ב"ח (סעיף ד) ופרישה כאן [ומיהו יש לומר לדעת התוספות בכל הבשר (קיב: ד"ה ורשב"א) ובכורות (ו: ד"ה וט"ב) לוקה אחרת מזה] ומיהו אנו קיימא לן דם בעין שבישלו דרבנן וכל שכן מה שיוצא על ידי מליחה כו': (יז) וחלב. עיין ש"ך דרמ"א מיידי חלב זכר אדם הא דבהמה אסור מדרבנן, אבל המעיין באיסור והיתר הארוך כלל ל"א דין י"ג כתב חלב זכר מלחא דלא שכיחא לא גזור רבנן ולא גרע מחלב אשה, יראה דבחלב זכר דבהמה איירי משום דלא שכיחא לא גזור, דאי דאדם תיפוק דלא גרע מחלב אשה דלא כמו שכתב הפרי חדש אות י"ד. עוד כתב איסור והיתר הארוך (שם דין יד) חלב של ודאי טריפה אסור בשר מן התורה דראוי להיות אם אתה היתר מעוברת כבר עכ"ל, וירצה דמחלב אמו ממעטינן (חולין ק"ג): חלב שחוטתה הא חלב טריפה נהי שאין מתעברת ויולדת מכל מקום יולדת על כל פנים. (ולולי דבריו הקדושים הייתי אומר בלאו הכי דמי שראוי להיות אם היינו להניק וילדה כבר קודם שנטרפה) ואין שיהיה למדין מיניה דחלב טריפה אסור גם כן בהגאה על ידי גישול ומינה בשר טריפה ונבילה (כ) וכ"כ ז"ל וברדכי משה אות ה' הניח דברי איסור והיתר הארוך בצריך עיון ואולי היה נוסחא אחרת לפניו יע"ש: (יז) ומי חלב. כתב הש"ך אפילו

הגהות והערות

כתוב "בשר איסור" וכן הנוסח בשלטי הגבורים שעל המדרכי ובד"מ הארוך והקצר, אבל בדפוס ש"ך ובתורת חטאת ליתא להיבת "איסור" כי ה"ה לבשר כשר: ידן בתורת חטאת (כלל פה דין ג) הביא דברי מהרי"ו אלו ואח"כ הביא מאיסור והיתר הארוך (כלל ל דין ו) דאין להחמיר כולי האי והחמיר תע"ב, וכתב המנחת יעקב (שם אות יט) דבאיסור והיתר הארוך מבואר דמיידי בענין שאין אסור בהגאה כגון צונן בצונן ע"י כבישה מעט לעת ועל זה כתב דיש מחמירין לגרום מיהא צונן בשר בחלב לכתחלה וכזה מיידי הרמ"א כאן ועל כן סיים דאין בזה אלא חומרות בעלמא, אבל דרך גישול פשיטא דראוי להחמיר עפ"י הדין, ודלא כשי"ח שפירש דברי הר"ב כשעירבן רותחים, ובודאי לא עיין במוצא הדין דמיידי בצונן עכ"ל:

צינונים והגהות על פ"א

- (ב) עיין פמחה להלכות מליחה ד"ה העיקר הא':
- (ג) עיין צ"ח כ"ח ע"כ גס כן שלוקה נחלז ממה משום נבילה, ועיין משמרת שלום שמה על הפרמ"ג למה הביא ממרחק לתמו:
- (ד) עיין פמחה ד"ה עוד אדבר:
- (ה) עיין לקמן ס"ק י"ט, ונמשכו" סימן קה ס"ק ג ד"ה עוד למדמי, ובאור חיים אשל אכרסם סימן מרעג ס"ק א':
- (ו) עיין לעיל סוף הפמחה, ונמשכו" סימן ג' וסימן קג ס"ק א' ונשפ"ד עס ונשער ס"ק א' הסערות ח"ג ריש פ"ו:
- (ז) צ"ח דלעיל אף צ"ח מ"ל שיש חד נחרי וכו' (מגד עמים):
- (ח) עיין שער הפערות ח"ג סוף פ"א, ונפמחה כ"ח ו"א אמרינן ח"ג על המיס לענין הגאה, עיין לעיל בפמחה ד"ה שזו ראינו ונמשכו" ס"ק ב':

הגבינה אסור המאכל: (טז) פחות. כתב הש"ך בשם המדרכי שאסור לבשל בשר איסור בבית ישראל בקדרה של גוי שמא יחתה ישראל לכן צריך לשפוחות גויות שתי קדרות אחת של בשר ואחת של חלב מיהו אין בזה אלא חומרא בעלמא ואין העולם נוהרים בזה: (יז) פחות. כתב הש"ך והא דלא מיתסר מהאי טעמא לחפיפת הראש שהרי נהנה משום [דלרחוק ראשן] כיון דאינו דבר אכילה לא חשיב הגאה כיון שאינו נהנה מגוף האיסור וכמ"ש סימן צ"ד ועיין בסימן ק"ח ס"ד בהגה"ה וס"ס קנ"ה בהג"ה: (יח) הקדרות. כתב בתורת חטאת משמע דבקדרות של מתכת אין להחמיר אפילו לכתחלה משום דאף אם היה ניתו חוור ומתלבן ע"י האש עכ"ל (אלא שקשה לי לדעת רמ"א שאוסר לחתות תחת קדירות גוי לפי שמבשלין פעמים בשר ופעמים חלב א"כ היאך מותר לכתחלה לעשות מים מאפר ע"ג כירה לחפיפת הראש הא כתב שם רמ"א דרגיל להתערב בשר בחלב וא"כ כשמבשלים המים אתי לידי גישול בשר בחלב ודו"ק) ובסימן צ"ה ס"ד כתב הט"ז דמכאן מוכח דאפר אינו נותן טעם לפגם דאל"כ למה אסור לבשל בקירה אחר בישול כח ומכל מקום הבלוע שכתבן הקדירה מבשר וחלב יחד שיפלוט לחורן ויתבשל לא חשו, דזה לא הוה דרך בישול, אבל בשר בקדירה בן יומו מחלב ודאי הוה דרך בישול, ומה שכתב הכרתי ופליתי (אות טו) בשר בחלב כל שבא לידי בשר בחלב אסור אחר כך אף שנותן טעם לפגם לא נהירא דנותן טעם לפגם שרי. מטעם חד בחרי בטל כיון דאין נותן טעם מושבב במאכל וכן משמע בכמה דוכתינן כו' ובסימן ק"ג (שפי" ס"ק א) אבאר דבלוע אף בציר כו' חד בחרי בנותן טעם לפגם שרי. ומה שהקשה ממנה"ל שצוה להגעיל הכלי שעשו בו חפיפת מים עם אפר תירץ בצמח צדק סימן צ"א דכיון דיש תקנה בהגעלה הוה כלכתחלה ונותן טעם לפגם לכתחלה אסור עיין מה שכתבתי בסימן צ"ה בט"ז (משכו" ס"ק טו) וש"ך (שפי" ס"ק כא). אם מותר לערב קלב בהמה או חלב חטה ביין שיהא צלול אבאר בסימן צ"ו (משבצות חב ס"ק א ד"ה והנה) וצ"ט (שפתי דעת ס"ק כב) עיין צמח צדק סימן פ': (י"א) דאסורים. כתב הש"ך היינו רותחים וברור הוא דכשהידי סולדת בו בכלי ראשון מיקרי מבשל, הא כלי שני אף דמפליט ומבליע לא מבשל ושרי בהגאה כח: (כ) ורגילות כו'. והא דלא מיתסר לחפיפה דאין נהנה מגוף האיסור מבשר בחלב כ"ט ש"ך: (כא) ואף. עיין ש"ך. בקדירות של מתכות יש להחמיר אף לכתחלה דמתלבן ונשרף הבלוע. ובתנורים שלנו בבית החורף אין רגילים להתבשל שם כלל ודאי שרי, ומיהו יש לזהר שלא לשאוב מים בכלי חולב ואחר כך בכלי בשר דפעמים שהם מלוכלכים ולא הוה ב' נותני טעמים להיתר, ויש למחות ביד העושים כן:

על באו שניהם
 לבדוק שניהם בא
 קה בא אחד מהן
 כיון בדיקה כרי יוסי
 ר לבית אחד ספק
 נכנס לבית ובדמו
 בתחילת בדיקה
 שמא אותו שמצא
 ניח תשע ככרות
 גררום העבברים
 הניחם אדם כאן
 מי העשרה גררום
 וצריך בדיקה וכן
 אמרין הוא הוא
 יך סולם להורידו
 גרסינן בירושלמי
 אמר בשעה ה' א'
 ישראל אם קיבל
 שלו וחייב לבערו
 עובר בכל יראה
 יתן קרא לאיסורא
 ו והכי פירוש לאו
 לך לך תרי זימני
 אור ומרבה אפילו
 על כרחך האי לא
 אל דוקא והיך לא
 ל גוי וקיבל אחריות
 פני השבת ומבערין
 שימור לרוח כר
 מבערין בשבת
 ז' א' ו' שאינו יכול
 זח ויש שישרפנו
 זו [בא] היינו עד
 זו אפילו אינו כלה
 ק קמא דשבת ניהו
 ראל המיצו לנכרי
 מתירין ואומרים כל
 ר: ובייש שעות
 אי מקדש בו את
 מקדש משש שעות
 שנשרף במים ואף
 ויחגיגשין לקידושין
 בשאר חמין שאינן
 בדת ארונא פסורה
 יבת בעיטת ארונא
 ת ולא מפרש בה
 מוקי לה כבדמה
 בהנאה חוץ מחמין
 ומש ועגלה ערופה
 רה אין לוקין עליה
 לחמין לוקה דזה דרך
 ין אחה שאינו דרך
 ת ליכא וכן אם חלב
 ז אכלו חי אינו לוקה
 לאוכלו חי וכן כולן
 רבנן בתראי ג' הבין
 משום דחמור איסורא
 וליעור דאמר [מי] אין
 לאו וכתר עירובו מניין
 וכל ליה חייב מלקות
 ואפילו

ואפילו לרבנן דאמרי על עירובו בולא כלום נהי דמלקות
 ליכא איסורא מיהא איכא ה' ואני כבר פירשתי למעלה
 בזה והארכתי בו [בס' יורה דעה] וחמץ של [נכרי] [ישראל]
 שהוא בעין [כהן] ועבד עליו הפסח אסור בהנאה וכן
 חמין של נכרי שהוא באחריותו של ישראל אסור
 באכילה ומותר בהנאה ה' ברתן חמין של נכרי שעבר
 עליו הפסח מותר בהנאה ושל ישראל אסור ורבא מוקי
 לה אפילו כר' שמעון וקנסא קנים משום דעבר עליה
 בכל יראה ובבל ימצא והם כי איתיה בעינא אבל נתערב
 פסח רבא הילכתא דבין בטינו בין שלביס נתערב דמותר
 כר' שמעון ולא קנים כי נתערב והם דלא קנים כי
 ניתערב מאליו אבל ניתערב בידים לבטולי לאיסור
 אסור דאין מבטלין איסור לכהילה והיכא דנתערב
 או ערביה איהו לפני הפסח אסור לשהוייה עד לאחר
 הפסח ואי משהי ליה עבר כדתנן [מ"ב] ואילו עוברין
 בפסח כותח הבבלי ויתים המצרי ושכר הסרי והומץ
 האדומי וכולן עירובי חמין הן ועובר עליהן הילכך לאחר
 הפסח נמי אסור וכי קנים רש' [ל'] היכא דאיתיה
 בעיניה ה' אבל עי' תערובות לא ואודא רבא למעמיה
 וכי עד פוקן איתו לן חמין דבני הילא שהיו יהודים
 אופין לחיילות של מלך לאהר הפסח ועל כרחך
 בשאר שעבר עליו הפסח אסור לה דאי לא במאי מחמצי
 לה ואמר רב נחמן כיון שהשאר האסור מעורב בעיסה
 איתו לן ונאכל אף עי' שאותן שהיו ב' בביתם עברו
 בכל יראה ובבל ימצא והי' חמין של ישראל שעבר
 עליו הפסח אלמא כי מערב לא קנים ואעפ' שעירבו
 ברוי גוים ה' לאו לצורך עצמו עירביה אלא לצורך
 גוים [אבל לא עי' תערובות המצא בטימן ה' ס' עכבר
 ארבע מעשה בורמסא ביהדי אהר שבושל רבש
 והחמיצו בשמרי רבש שבישל כל השנה ורבש הראשון
 שבושל היה מחומץ בשמרים של שבר וזה שבושל
 עתה היה רביעי לו או חמישי והתיר לו רבינו יעקב בן
 רבינו ר' יצחק להניחו עד לאחר הפסח ולמכרו ונתלקו
 עליו חמין דהו' ומעם שלו מהא דאמר כי קנים ר' שמעון
 היכא דאיתיה בעיניה אבל ליתיה בעיניה לא ואלמלא שאין
 משיבין את הארי לאחר מיתה הייתי תמה על דבריו
 הא"ך אמר פה קודש דבר זה דהבא כיון דשמרים
 החמין הו' והעמיד בהן את הדבש כאלו בעיניה הוא
 החמין [דאמר] [בפ' [ב] העי' [לד] איב' למה
 [לא] אסורה בהנאה משום דליתא לאיסורא בעין דהא
 [מריס רבנן] [אוריס לרבנן] דלא אסורה בהנאה מאי
 מעמא לאו משום דליתא לאיסורא בעין אמרי התם
 כיון דאוקמי איסורא הוא דקא מוקמי ליה חיוב איסורא
 כמאן דאיתיה בעיניה אלמא הקיבה שמעמיד בה הו'
 כאלו הוא בעין ה' השמרים שחמין בהן הו' כאלו
 הן בעין ועובר [א] ואמרין נמי [חולין ו'] שאני שאור
 ותכלין דלמעמא עבדי ולא במלי והו' כאלו הן בעין
 ועובין [ואמרין] [והא דאמרין] נמי לר' שמעון דלא
 קנים כי מערב היינו בעבר ושהה חמין ולאחר הפסח
 נתערב אבל נתערב לפני הפסח מי שרי ר' שמעון
 שישרא אותו עד לאחר הפסח מי לית ליה לר' שמעון
 סתני דאלו עוברין דאיכ' ליפלות עליה אלא מדלא פליג
 שם דברי הכל הוא גרסינן בירושלמי בפ' כל שעה
 [בספ' ר' שמואל בר רב יצחק הוה ליה ההוא יין קומס
 והב כניה שעורין בנין דחמץ שאל לר' אמי אמר ליה
 צריך אתה לבער אלמא לא משהינן חמין מעורב ומצאתי
 נמי במס' שביעית [סוף סוף] השמן של שביעית שנתערב
 בשמן של ששית והניע זמן הביעור הייב לבער כולו
 השביעית אסורת בכל שהוא במינה אלמא מעורב לא
 מצי משהי ואני הארכתי בזה בראש זה הספר בטימן ה':

א"ר רבינא לרב אשי הני סבינו הפסחא היכי עבדינן
 להו איל פרזלייהו בנורא וקתייהו במינא ומקלף ליה
 לטינא ומעיל לקתייהו ברותחין [כדאב'] ובשילוחי עי'
 אמרין השפור והאסכלא והסבין של גוים מלבגן באור
 ורמינן עליה מתניתין דקדשים השפור והאסכלא שבישל
 בהן בשר קודש [והביעור] [והבליע] ה' למחר מנעילין
 ברותחין למחר קודם שבישל עליהם בשר קודש אלמא
 לא בעינן ליבון להפליס האיסור ומשני התם דבר
 איסור כגון נבילה וערופה בלע הלכך בעי ליבון הכא
 בקודש התיירא בלע כי בעת בלעו לא היה [ה] נותר
 וסני בהגעלה ומקשינן אי בהגעלה לא מפליס לגמרי
 סוף סוף כי קא מבשל לאחר דגעלה בשר קודש בהן
 מפליס שפור איסור נותר שבו ואוסר הבשר ותירין
 רב אשי כי קא מפליס ליתיה לאיסורא בעין הלכך סני
 בהגעלה דאפילו יפלוט קצת לית לן בה דהא ליתא
 לפליטתו בעין וקשיא לן לענין סבינן בפסח ושפורין
 ואסכלא נמי דקא בלעי התיירא לימא רב אשי תימני
 בהגעלה ואמאי אמר הכא פרזלייהו בנורא ה' וכי שמעי
 להא אתקפתא דשילוחי עי' ולא מצו לתרויהו אלא כהכי
 דהתיירא בלע הכא וסני בהגעלה דהר ביה מהא [דאמרין]
 בפסחים פרזלייהו בנורא ופסק הלכתא אדיו ואדיו
 פרזלא וקתא ככלי ראשון ברותחין דמני בהגעלה דהתיירא
 בלעי ויש שאומרים דרב אשי תרווייהו בעי בסבין
 הפסח ליבון והגעלה ולא נהירא דאי ליבון מפליס
 לגמרי הגעלה למה ואי לא מפליס לגמרי אלא
 בתרווייהו איכ' בסבין של גוים שפור ואסכלא
 ליבעו תרווייהו ואין ליבון להודא תנן ברו' ובתוספתא
 [פ"ט דע"ז] שנויין בפירוש השפירין והסבינן והאסכלא
 [בני אדם שמכבדין] [ט] תדרינן ועליתיהן לפני יד
 אם צריכין לזדוק ליל יום יד וכיצד יניחנו בצניעה
 שלא יהא צריך בדיקה ומאין סמכו לאכול חמץ של
 גוים שעבר עליו הפסח ומה שנוהגין לגרר הכתלים
 שהגיע בהן בצק וגם לרחוץ את הבסאות וישאל
 שמכר המיצו לגוי או נתן במתנה גמורה אם יכול לתזור
 ולקנות המיצו לאחר הפסח מן הגוי ומפקר המיצו
 לפני איסורו אם לאחר הפסח יכול לתזור ולזכות בו
 ומה שנוהגין לשרוף בערב הפסח מצות העירוב כל
 אילו הדברים כתבתי וכיארתי בראש זה הספר וסי' ז'
 וכלי הרס אין מותר לסח לא בהגעלה ברותחין
 ולא כהורתו לכבשן שהרי אמרה תורה וכלי הרס אשר
 תבושל בו ישבר אין לו תקנה אלא שבירה ה' שאין
 בולעו יוצא מרמנו לעולם אבל יכול להצניעו עד לאחר
 הפסח ולעשות בהן אפילו מאכל מינן ולא אמרין
 מצא מין את מינו וניעור ואוסר משום חמץ שעבר עליו
 הפסח וכי' שלא במינו שרי כיון דהאיסור בלוע בו
 ואינו נראה ואינו מצוי אינו עובר בהצנעתו בכל יראה
 ובכל ימצא ולא דמי לחמץ שנתערב דאסור דהתם
 נראה הוא אלא שאינו ניכר אבל בלוע אינו נראה ומצוי
 ה' ומיהו צריך להדיח הקדירות כשמצניען שלא ישאר
 מן החמץ כלום שלא יהא נראה וכן לקערות של עץ
 וכפות וכוסות וכלי מתכות שאינו צריך להשתמש בהן
 בפסח כולן בעו הדחה ועיון שלא ישאר עליהן חמץ
 חוץ ופנים שלא יעבור בכל יראה ובכל ימצא [ולא דמי
 לחמץ שנתערב ואסור דהתם נראה הוא אלא שאינו
 ניכר אבל בלוע אינו נראה ומצוי ומיהו צריך להדיח
 הקדירות] ואי בעי לאשתמושי בהן לפסח הקערות
 מנעילין ברותחין בכלי [ראשון] לפי שפעמים אדם
 מבנים קערה לתוך רותחין לשאוב רומב או בשר ממנה
 ופעמים שהופכה על המכתב כשמבשל בה דנים ודדי
 שימושה בכלי ראשון ולהכי מנעילין בכלי ראשון וכן
 הכפת

ידע, רביצה מיקרי דורא דשומן. ובסימן ק"ה נשפתי דעת
אות לחן אבאר עוד *

החלק השלישי:

בביאור דברים שאין להם ביטול בששים:

הפרק הראשון:

הנה קיימא לן כל אסורין שבתורה בטילין בששים, משום
שעל פי הרוב כל שיש ששים אין נותן טעם. ומיהו
לפעמים נותן טעם ביותר מששים, אלא דאזלינן בתר רובא.
ויש דברים שאין בטלים אפילו באלף. כיצד, דברים דעבדלי
לטעם אין בטל, וכן דבר המעמיד אין בטל. והוא מבואר
בסימן צ"ח סעיף (ד') [חן בהג"ה. ודבר המעמיד, בסיון
פ"ז סעיף י"א, וכדבעינן למימר קמן]:

ודע, דבר דעביד לטעם דלא בטיל ביותר מששים, כתב
איסור והיתר הארוך כלל כ"ה. [נין זן הביאו הש"ך
בסימן צ"ח אות כ"ט. רהוא מדרבנן. והפרי חדש אות (כ"ז)
[כהן] ערער על זה, דטעמא מן התורה לא בטיל. והכרתי
ופלחתי אות (י"א) [טן] ג"כ גמגם בזה. ועיין במנחת כהן [ספר
התערובות] פרק ג' [ד"ה ואמנם דעת] ופרק ה' [ד"ה וראוי שתדע]
מחלקי א'. הביא זה במחלוקת, להר"ן בפרק גיד הנשה [חולין
לה] ב' סוף דבור ראשון. כל שטעם נרגש, אפילו באלף דבר
תורה. והטור בשם ר"ת בסיון צ"ח [עמוד רמט] כל למעלה
מששים הוי דרבנן. וצריך לומר דטעם קלוש לא אסרה תורה.
הן אמת שאין אני רואה ראייה מסימן צ"ח, דמה שכתב הטור
לר"ת אסור דבר תורה עד ששים, הוא כפשוטו לומר דיותר
מששים מסתמא אין בו טעם, הא כל שנרגש הוה דבר תורה
אפילו באלף. גם מה שכתב הש"ך [שם] בשם איסור והיתר
הארוך וכלל כה דין כדן לסמוך אעבוד כוכבים עכשיו בטעם
ביותר מששים, לא ידענא, אם הוה דרבנן א"כ בכל איסור
דרבנן נימא לסמוך, וזה לא שמענו מעולם. ובסימן צ"ח
[נשפתי דעת אות כטן] אבאר:

נסתפקת, חצי זית בשר שחוטתה וחצי זית בשר נבילה
שנפלו (לס') [לשלשים] זית זית ירקות וכדומה
לאינו מינו, אי מן התורה אסור, או מותר. אף מדרבנן. מי
אמרין ביון דיש ששים נגד חצי זית איסור שרי, או דילמא
כיון דעכשיו הטעם בשר נרגש, וצריך אוכל יטעם [ע"פ איוב
יב' יא] א"כ הרי טועם טעמא דאיסורא, וכמו שכתב הרשב"א
בתורה שישו בשמעחחא דזרוע בשילה [חולין צה"ב ד"ה אבל].
ועיין סימן צ"ט [סעיף ו' בהגה] חזון וניעור. אם נפל ממין
הראשון, אפשר לאו דוקא, הוא הדין היתר ממין הראשון
נמי אסור. ומודינא אם נפל חצי זית איסור וחצי ומשהו
היתר לאינו מינו, כיון דמן התורה סלק את שאינו מינו כאילו
אונן, וליכא איסור תורה, אף מדרבנן שרי כל שיש (בא')
[באינו מינו] יש ששים נגד האיסור לבד, דליכא למיגזר אטו
אינו מינו. והא על כל פנים יש ששים נגד האיסור, עיין ט"ז
בסימן צ"ח אות ה'. כי מיבעיא לי במחצה או רוב איסור,
הרי על כל פנים נרגש וטועם טעם האיסור:

ופשיטנא לה לכאורה מהדא מתניתין דערלה פרק ב' משנה
ט"ז, 'חבלין של תרומה ושל כלאי הכרם ואין
באחד כדי לתבל, ונצטרפו ותבלו, מותר לכהנים ואסורים
לזרים. וכן הלכה, כמו שכתב הר"מ בפרק י"ז מהלכות
מאכלות אסורות הלכה (י"ז) [יג]. ואמאי מותר לכהנים, הא
טעמא לא בטיל, ונצטרף ההיתר עם האיסור והרי נרגש
הטעם, וטעם כעיקר דבר תורה לדידן, וכי תימא הלא בלאו
הכי מבואר בכמה דוכתי ובאו"ח סימן שי"ח [סעיף ט' בהגה]
דמלח בטל על גבי אוכל דאין בזה כדי לתבל בו, ולא
אמרין מכל מקום עכשיו נרגש הטעם, עיין מגן אברהם אות
ל"א, וט"ז אות ט"ו. יש לומר דיותר מששים מדרבנן הוא,
וכל שאין באיסור לחד לתבל לא גזרו. אמנם ממשנה שפיר

ראיה, דאם לא כן איך יפרנס הר"ן ז"ל משנה זו, דסובר כל
שנרגש הטעם מן התורה לא בטל אפילו באלף, אמאי מותר
לכהנים. אמנם יש לומר דמיירי שאין שוין בטעמן, ועיין
בעבודה זרה ט"ז [ע"א] ושבח פ"ט [ע"ב] ובתוספות יום טוב
בערלה פרק ב' [שם]. ובהיות שהדברים עמוקים ואין אתנו
יודע מה, לא הארכתי בו, וכעת הדבר צריך עיון. ועיין
מה שכתבתי בפתיחה להלכות בשר בחלב י"ז. והא דסלק
מינו כמי שאינו [חולין ק, ב], יש לומר טעם כעיקר דרבנן
לרבא, או שאר תירוצים:

ועיין בט"ז [אר"ח] בהלכות שבת סימן שי"ח אות ט"ז מה
שתמה על רמ"א, ואמר דתבלין של איסור והיתר ואין
באחד מהן כדי [לחמץ] [לתבלין] י"ז, לא שרי אלא כשנתערבו
קודם ואח"כ נפלו לקדירה, אבל אם תחלה נפל היתר ואח"כ
איסור, הוא הגורם ואוסר, יע"ש. ובאמת בערלה פרק ב'
משנה י"א שאור של חולין אף שנפל תרומה לסוף שרי
לרבנן, עיין בר"מ שם [מאכלות אסורות טז, טז]. וכן מעמיד,
משמע אף בזה אחר זה, אפילו הכי כל שאין באיסור לבד
להעמיד שרי, עיין סימן פ"ז בט"ז [נ"ק יג] וש"ך [נ"ק לח].
שוב ראייתו באלה רבא [סימן שיח] אות כ"ד עמד בזה ממשנה
דערלה, יע"ש. באופן שכבר ט"ז קשים להולמם במה שאוסר
שם. וכפי הנראה כל זה וזה גורם אף בזה אחר זה, כל שאין
באיסור לבד לפעול פעולתו, אף שגם בהיתר אין כח, אפילו
הכי שרי, כין זה בזה אחר זה ובין בבת אחת, וכדאמרן:

→ ודבר המעמיד דלא בטיל, הוא ג"כ מדרבנן. ואף מאן דאמר
בטעמא הוה מן התורה, מודה במעמיד דאין בו טעם,
אלא הואיל ופעולתו ניכר גזרו ביה רבנן. ועיין מגן אברהם
הלכות פסח סימן תמ"ב אות ט'. כתב להטור [שם עמוד שס]
דבר המעמיד דבר תורה, יע"ש. ובחק יעקב שם אות (ט"ו)
[טז] כתב בפשיטות דמעמיד רק מדרבנן הוא. ועיין בתוספות
זכחים פרק כל הזבחים י"ז, ודע, דבר המעמיד שאין איסורו
בפני עצמו לא הוי מעמיד, כמו המעמיד בעור קיבת כשירה,
עיין סימן פ"ז [סעיף י"א] ובש"ך אות ל' ולי"ה. והוא הדין
בטעם הדין כן, ועיין בסימן צ"ח בט"ז אות י"א, שומן
בחלב, פיון שכל אחד היתר לא הוה טעמא. והמנחת יעקב
כלל פ"ה אות ס"ג תמה עליו, וכתב דמאיסור והיתר הארוך
כלל כ"ה דין (ב') [ה] וחי' לא משמע כן, ואיני יודע מאי
שנא ממעמיד. ובשלמא להר"ן שפיר יש לחלק, מה שאין
כן לדידן תרווייהו מדרבנן, א"כ כל שאין טעם גמור דהיינו
למעלה מששים לא גזרו כל שאין איסור בפני עצמו. ומיהו
יש לומר מעמיד לית ביה טעם כלל, אלא דניכר פעולתו
ואסור מדרבנן, ומשום הכי בבשר בחלב שרי דכל אחד היתר
הוא, מה שאין כן בדבר דעביד לטעמא דמדרבנן אסור מחמת
טעם קליש דאית ביה, יראה דגם בשו' בחלב ראוי לאסור
מדרבנן על כל פנים. ולזה יש לומר כיון דהתורה התירתו
כפירוש דדוקא דרך בישול [אסרה תורה] שהוא טעם גמור,
אין כח ביד חזיל לגזור ולאסור בטעם קלוש, דומה לזה
מה שכתב הט"ז בסיון ק"י [נ"ק א]. ובעיקר הדין אי שומן
חשיב דבר דעביד לטעמא וכן חמאה, וכיצד דין ביטולם,
אבאר בעזרת השם יתברך בסיון צ"ח בט"ז [משבצות זהב]
אות י"א, זכאן אין להאריך: L

הפרק השני:

בדיני כריה וחתיכה הראויה להתכבד ובעלי חיים ודבר שיש
לו מתירין וכעדשה משרץ, אין להם ביטול אפילו
באלף:

כבר ביארנו דכל האיסורין למעלה מששים הם דרבנן, ומן
התורה הכל בטל בששים. ואף תרומה וערלה וכלאי
הכרם בטילין מן התורה ביבש ברוב, ובלח בששים באינו
מינו. ומדרבנן הוסיפו בשיעורם במינם, תרומה באחז ומאה,
וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתיים, במינם דוקא. ואמנם

לזן מוקן ע"פ וזו השמט
ורבע שקל כסף, ונלחט
שלמה הגיה: נמי חלמי
זומים, והיעו סך:
לזן מוקן ע"פ מנד שמים
חזי השמט:
לזן וכלום סימן מנד
נלחט אכרסס אות ו כתב
נפשעות דמותל. (משמרת
ש"זים):
לזן לפינו כפמיסה ליתא
ועיין סימן פו שפתי דעת
אות ג ובסימן 5 במשנות
זכא לוח ב:
לזן מוקן גרפוס זלנקוול
תקניו:
לזן ע"פ שם כמקופות
בזכרם. ועיין נית מחיר
שם סעיף ה. ומקופות
ע"פ לה, 6 ד"ה מפני,
כמזו ק:

(שם ד"ה רנח) כתבו דהו מלאורייתא ודעת הרמב"ם צפרק ט"ו ח ומה שכתב ועל כן השבר וכו'. פירוש מאחר דצאונו שבר מהלכות מאלכות אסורות (ה"ג) כדעת רש"י ורבינו קוצר כדעת איכא תרתי לריעותא חלה דעיקרו משעורין ואפילו לא הוה ציה החוספות: ומה שכתב ומיירי נמי שאין בהם כזית בכדי אלא טעמא לחוד טעם כעיקר דאורייתא ועוד דאפילו לא היו נומנים אכילת פרס. כבר נתבאר (קפד: ד"ה ומ"ט ור"ף) דהכי קאמר ומיירי נמי בשאין ציה כדרך אכילתן דהיינו על ידי טיבול כזית בכדי אכילת פרס אף על גב דכי אכיל ליה צעיניה אית ציה אצל אס כשאוכלו כדרך אכילתו דהיינו על ידי טיבול יש צו כזית בכדי אכילת פרס חייבין עליו כרת אס אכל פרס יג: ואיכא למידק דמשמע ודאי שיתר חמור כזית בכדי אכילת פרס מטעם כעיקר שהרי בטעם כעיקר נתלקו

→

המפרשים אי הויא דאורייתא או דרצנן וכזית בכדי אכילת פרס משמע לכולי עלמא הוה דאורייתא ובהדיא אמרינן צפרק צתרא דעבודה זרה (סו). כל שטעמו וממשו אסור ולוקין עליו וזהו כזית בכדי אכילת פרס טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו ומשמע דאטעמו ולא ממשו אמרינן דהוה טעם כעיקר וכיון דטעם כעיקר הוה שיעור האיסור מועט מכזית בכדי אכילת פרס ומאחר שכתב רבינו ודוקא שאין בתערובת טעם חמץ אצל אס יש צו טעם חמץ חייבין עליו קשה למה חזר לכתוב ומיירי שאין ציה בכדי אכילת פרס אצל אס יש צו כזית בכדי אכילת פרס חייבין עליו דמשמע דאס יש צו כל שהוא פחות מכזית בכדי אכילת פרס אין חייבין עליו והלא כל שיש צו טעם חמץ חייבין עליו ואפילו פחות טובא מכזית בכדי אכילת פרס ושמה יש לומר דטעם כעיקר היינו שלא נתערב צו ממשות האיסור כלל אלא טעמו וכדתינא (פסחים מד). משרת ליתן טעם כעיקר שאס שרה ענינים במים ויש צו טעם יין חייבין והיינו נמי דאמרינן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו וכזית בכדי אכילת פרס היינו כשממשו של איסור נתערב בהיתר ולפי זה בתחלה כתב רבינו שאף על פי שאין ממשו של חמץ בתוך ההיתר לא שרי אלא צנון הני שאין ציה טעם חמץ שאין נותנין אותו צו אלא לקיוהא בעלמא אצל אס יש צו טעם חמץ חייבין עליו אף על פי שלא נתן אס ממשו של איסור ואחר כך כתב דזהו דעבדי לקיוהא נמי לא שרי אלא בשלא נתערב אס ממשו של איסור אצל אס נתערב אס ממשו של איסור דהיינו כזית בכדי אכילת פרס אף על פי שאין נותנין אותו צו אלא לקיוהא בעלמא חייבין עליו:

(הא) ומה שכתב רבינו ועל כן השבר שעושיין באשכנו וכו'. כן כתב הרא"ש צפרק אלו עוברין (סי' א) בשם רבינו תם ידן וטעמו משום דדוקא בשכר המדי הוא דשרי דעיקרו עשוי מתמרים או מדגרים אחרים ולא היו נותנין צו אלא מעט שעורין להחמיצו דמשמע צנון וכו' (מ"ג) דרמו ציה שערי אצל שכן שלנו שעיקרו משעורים לא וכן משמע צנון (מד) דקאמר דלא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר אלא צנון הנהגה לזכור כזית בכדי אכילת פרס ושכר העשוי משעורים איכא הרבה יותר מכזית. [ב] בכדי אכילת פרס: וכתוב בצרחות חיים (הל' חו"מ אות סח) אס נמלאו חיטים או שעורים צמים צעוד שהצטר שריו כתב מורינו ה"ר שם טוב דמותר לזון הוא והוא שאין מבוקעות [ד*] אצל אס הן מבוקעות הצטר מותר בהנאה לדעת הרא"ש (תמים דעיס סי' לג, קו) שהיא האמת ולדעת (הר"ש) [הרא"ש] (ע"ז פ"ה סי' ג) והרא"ש (שם ג) אסור בהנאה צמחה ובעל גפס יחוס לעצמו משום חומרא דחמץ עד כאן לשונו: וכתוב עוד שם (הל' חו"מ אות טו) כרי של חיטים שפול עליו דלף צמקומות מועטים ואותם חיטים שפלו עליהם המים מעורבים בתוך הכרי מעורבים ט"ח הם צנון ואין לריך לצערם וצניטול בעלמא סגי להו וכתיב הרא"ש ט"ח והוא שאינם ניכרים ואף על פי כן אס נתקעו הוצרך הדבד שהחמיצו ואס יש צאיסור כזית בכדי אכילת פרס אסור לקיימן (ה) ורוב הגאונים השווו שאס נפל עליהם מים צמקומות מועטים כדי שיהיו צטלות צצשים ואין מבוקעות וטחן שמתר לקיימן עד כאן לשונו (ו) דין חציות שנתנו עיסה צשולים לדבק צין הנסרים יתבאר צסימן תמ"ז (קפא. ד"ה כתב המרדכי):

(גא) כתב אבי העזרי קולן של סופרים נראה לי שהנייר בעצמו מיתקן בכך וכו'. יתבאר לקמן צסימן זה (קפו. ד"ה ומב) עוד צגדים:

דרכי משה

(ד) עיין בדין זה בספר יורה דעה ריש סימן צ"ח (קנה): (ה) כתב הרשב"א בתשובה (ח"א) סימן תפ"ה אפילו מאן דשרי היינו שאין חמץ ניכר בתערובת אבל חיטין של חמץ שנתערבו אסור להשהותן לכולי עלמא עכ"ל ולדין אין נפקותא דהא קיימא לן (אות א) בכל דצריך לבערו: (ו) ולי נראה דלדין דקיימא לן (אות ב) חמץ שנתערב קודם הפסח אינו חוזר וניעור אפילו הן מבוקעות מותר

פרישה

(יג) דטעם כעיקר דאורייתא. ילפינן לה ממשרת או מגיעולי גויס אף על פי שאין צו ממשו של איסור. ועיין צצ"י שהולץ כן: (יד) אם יש בו כזית בכדי אכילת פרס וכו'. פירוש כזי אכילת פרס כדרך העולם כדפירשנו לעיל (אות א): ושכר שבאשכנו. יש כזית חמץ בשמייתו זמן אכילת פרס: (טו) כתב אבי העזרי קולן של סופרים וכו'. אמתינית קאי. ולפי זה יש מתמיצין שלא ידבקו ניירות צמלון אס נראה צמלון. רמ"א (צגה טע"א):

חדושי הגהות

[א] ונראה דאפילו לא היה צו כזית בכדי אכילת פרס היה אסור משום דלא ניחמו השעורים צו לקיוהא רק ליתן צו טעם דמודים חכמים דאסור דהואיל ואית ציה שעורים הרבה נומנים טעם צו (מהר"ח):

הגהות והערות

[ג] רצה לומר אם אכל פרס בכדי אכילתו של פרס. (מור וקציעה): [ד] עיין חוספות הרשב"א ב ע"א ד"ה בודקין: [ד*] עיין לקמן בד"מ סימן תסז אות יד: [ט] עיין בית ארוזים אות קעט שהגיה דצ"ל בטלים הם ברוב. וכן הוא באחרות חיים ועיין לקמן בב"י סימן תסז (רש ע"א) שהביא את דברי הכל בו. (סימן מח דף ח ע"ג) בזה ועיי"ש בהערה ז: [טז] עיין בהקדמה לד"ה ברכות מהדרות בלוי עמוד ח:

כמו שכתב ראב"ה (סי' תפ"ו) ורבינו הביא דברי ראב"ה מפני שמחוק מפורש קולן של סופרים דמתניתין מה היא והביא גם דברי הרמב"ם משום דין גדלים שביצטו בחלב חיטה ולא היה משמיט אמלע דבריו צמה שכתב וכן נירות וכו' והבי"ו הבין שהרמב"ם וראב"ה חולקים בפירוש קולן של סופרים ולא היא:

ט מעשה באחד שהעמיד גבינות וכו'. במדרכי צפרק אין מעמידין (ע"ז סי' תמ"ח) כחוב על שם ראב"ה שכתב כן בשם ראב"ן וקנו (עמ' קס) ושכן כתב הרמב"ם צפרק י"ו מהלכות מאכלות אסורות ומלאמי בהגהות דמהר"ש לוריא (לשור ד"ה כמו) וזה לשונו דחשיב כמו צעיניהו אבל במדרכי כתב דלא חשיב צעיניהו י"ו עיי"ש עכ"ל ור"ה לומר דאי חשיב צעיניהו הוה ליה כחולב חמץ צעין וחיב כרת על אכילתו אבל אי לא חשיב צעיניהו הוה ליה כחמץ ע"י תערובת דפליגי ציה רבי אליעזר וחכמים עכ"ל וצ"ע לחלק בין מעשה זה לכותח הצבלי ואיך דמתניתין דמשמע נמי שעיקר המאכל נעשה ע"י החמץ והוה ליה כמו מעמיד וכמו שכתב הרא"ש להדיא בשם הראב"ד (תמים דעים סי' לג, קז) סוף מסכת עבודה זרה (פ"ה סי' ל) עיי"ש ואף על פי כן כתב רבינו להקל טפי לגביהו משום דאין אלא לקויה ומדברי הרא"ש ריש פרק אלו עוברין למד כן שכתב אליבא דר"מ דמתיר להשהותן דהיינו טעמא משום דעיקרו עשוי מתמרים או דברים אחרים ולא היו נותנין צו אלא מעט שעורין להחמיצו ונראה לי דדברי הרא"ש ורבינו הם למאי דחופסין עיקר כרבינו חס דאין איסור צל יראה כחותם ודכוותיהו אבל הראב"ד סבירא ליה כהרמב"ם דיש לאו דצל יראה שהרי לא השיג עליו צפרק ד' (ה"ח) הילכך כתב להחמיר לגביהו משום דהוה ליה כמו מעמיד וצוה לא הסכים עמו הרא"ש כל עיקר וזקוק: עריבת העבדנין וכו'. לשון הרמב"ם (פ"ד ה"ט) קודם שלשה ימים לשעת הביעור מותר לקיימו שהרי נפסד והבאיש וכו' פירוש שהרי נפסד לזרחה ואין החמץ צעין ועוד טעם אחר דהבאיש ואין ראוי לאכילת כלב ואפילו היה צעין אין צריך לבער:

אנו שמדבקין בו הקלף על הטבלא ואינו גיכר שרי (ו'). (ה"ב) ומעשה באחד שהעמיד גבינות (טו) בחלא דשיכרא ואסר רבינו אב"ן (פסחים נא ע"ג) להשהותם בפסח כיון דאוקומי מוקים חשיב כמו בעיניהו (ע"ז ע"ז לה: L) א"כ, עריבת העבדנין שנתן לתוכה קמח קודם שלשה ימים אינו חייב לבער שכבר הסריח תוך שלשה ימים חייב לבער ואם נתן לתוכה עורות אפילו שעה אחת אינו חייב לבער שהעורות גורמין שמסריח מיד. הקילור והאספליגית והרטייה שנתן לתוכם קמח

ה(ב) מעשה באחד שהעמיד גבינות בחלא דשיכרא וכו'. כן כתב המדרכי צפרק אין מעמידין (ע"ז סי' תמ"ח) פירוש שכר זה של שעורים היה וכן כתב הרמב"ם פרק י"ו מהלכות מאכלות אסורות (ה"כ"ו) שהעמיד גבינה בכל דבר שהוא אסור בהנאה הכל אסור בהנאה אף על פי שהוא מין בשאינו מינו אף על פי שהוא כל שהוא: כתוב בתרומת הדשן (ח"א סי' קט"ו) מיני מרקחת מצלילות סוקר ודגש ומחפין צלילה זו מיני קטניות וגרעינין נראה דיש לחוש שמא נודיפו צקמח שעירצו צקמח הסוקר ואם עירצו צו קמח ודאי קולת נקייה נתערב צהם לדמי טפי לסוקר ואנו מחזיקים הקולת לחמץ גמור מפני שלוחמין החיטין צמיס קודם טחינה אמנם כמזומה לי דלא נהוג עלמא לאסור וראוי להורות לתת לגוי מחוץ לצית ט"ז] צמתנה גמורה ויחזור ויזכה צהם לאחר הפסח:

א"כ, עריבת העבדנין שנתן לתוכה קמח וכו'. צרייחא צפרק אלו עוברין (מה:): הקילור והאספליגית והרטייה וכו'. מוספתא (פסחים פ"ג ה"ב) כתב הר"ף צפרק אלו עוברין (יד) וזה לשונו הקילור והאספליגית והרטייה שנתן לחמץ קמח אין צריך לבער מלוגמא שנקרחה אין צריך לבער וכן כתב גם כן הרמב"ם צפרק ד' (ה"ל י"א) וכתב הרא"ש (סי' ד) דאיתא בירושלמי (פ"ג ה"ו) מלוגמא שנתחממה ואחר כך נקרחה זקוק לבער וכן כתב הראב"ד (בהגהות על הרמב"ם ט"ז) וכתב הרב המגיד בא"ת שכן [הוא] בירושלמי ולא הביאנו בהלכות וגם רבינו לא כתב צ"ל צ"ל שדברי בירושלמי הם צנתחממה צפסח וצכהאי גוונא צעינן נקרחה ולצקוף נתחממה ודברי המוספתא הם צנקרחה קודם הפסח דכי אחאי פסח לא חל עליה איסור חמץ דהא הוה סרוחה והוה ליה כפת שעפשה (מה:): ונפסלה מלאכול לכלב דודאי נתחממה ולצקוף עיפשה ואפשר דמלוגמא שנקרחה אינה ראויה אף לכלב וכן עיקר. ולזה סתמו ההלכות (יד) ורבינו עכ"ל וכן כתב הר"ן (ד"ה מלוגמא) על המוספתא מלוגמא שנקרחה אינו חייב לבער פירוש י"ח שנקרחה קודם הפסח דהוה ליה כחרכו קודם זמנו שמוחר בהנחתו אחר זמנו (כ"א): אבל נקרחה צפסח אס נקרחה ולצקוף החמיצה הוה כחרכו קודם זמנו דהא לא חל עליה איסור הילכך אינו חייב לבער והכי איתא בירושלמי

לא ילעוס אדם חיטין וימן על גבי מכתו אלא היינו טעמא דקילור ואספליגית ורטייה מסריחין מיד אבל מלוגמא אינה מסרחת מיד אלא לפעמים נתחממה תחלה ולכן שנהא צפני עגמה מלוגמא שנקרחה כלומר שנקרחה קודם אין צריך לבער לא אס נתחממה קודם חייב לבער ונראה דדוקא נתחממה ולא נקרחה עד שנכנס הפסח הוא דצריך לבער שחל עליה איסור כשנכנס הפסח אבל אס נקרחה קודם פסח אין צריך לבער אפילו אס נתחממה קודם שנקרחה ואין צריך לומר אס לא נתחממה עד שנקרחה דלמה ישנה דין מלוגמא מעריבת העבדניס דתוך שלשה ימים לשעת הביעור הוא דחייב לבער אע"פ שצפסח צעמנו נפסד ונבאש אבל קודם שלשה ימים אין צריך לבער אף על פי שנתחממה קודם וכן הפת שעפשה ונפסלה מלאכול לכלב חמץ היה תחלה ואחר כך נפסל וכן כתב הרב המגיד (פ"ד ה"א) וצעל

דרכי משה

מאוסה ואינו חייב לבערו והר"ד אהרן התיירו אפילו תוך שלשים יום וכו' עד ונראה לי לעשות בלילה רכה מאד ולהבליעו לגמרי בין הדברים שלא יהא נראה מבחוץ: והחמיר לטוחו בטיט תבא עליו ברכה וכן הוא בתרומת הדשן (ח"א) סימן קי"ז:

(*) בפסקי י"ט מהרא"י (תרומת הדשן ח"ב) סימן קמ"ט מרגלא בפומיה דאינשי ליהרר שלא לדבק גייר קרמי החלונות בבצק סמוך לפסח תוך שלשים אבל קודם שלשים יום שרי ואין צריך לבערו דאמרין כבר הוקשה החמץ כשיגיע הפסח מאחר שעברו עליו שלשים יום ונעשה

פרישה

(טו) בחלא דשיכרא וכו'. פירוש שכר שעורים:

הגהות והערות

[טז] עיין ט"ז ומגן אברהם סימן תמ"ד: י"ז במדרכי שלפנינו כתב שמוכח בגמרא שחשיב כאיסורא בעיניה וכן הוא בראב"ה ובראב"ן: י"ח עיין בהגהות על הר"ן שהוסיף: פירוש שנקרחה קודם הפסח נואע"פ שהחמיצה ולבסוף נסרחה] דהוה ליה כחרכו וכו' אבל נסרחה בפסח [אם נתחממה ולבסוף נסרחה חייב בביעור וכיון דחל עליה איסורא לא פקע אבל] אם נסרחה וכו': י"ט אע"פ שהבי"ו (לקמן ב"ה ובתורות) הביא גם כן לדברי תרומת הדשן אך מפני שבד"מ הארוך הביא דבריו בארוכה כאן על דברי השור מצאנו לנכון לשבץ הדברים כאן בד"מ הקצר:

*. עור קפה, נ גשס ראב"ן סימן ס' ופסקים קס"א ד"ה וי' מרדכי עבודה זרה רמז תתקכ"ו:

מ"א. עור קפה, נ גשס ראב"ן סימן ס' ופסקים קס"א ד"ה וי' מרדכי עבודה זרה רמז תתקכ"ו:

בבבשי שרד (מ) מביא פק"ט דרבר המעמיד אפילו בארץ לא בארץ כו'. עין מנחם יעקב כלל ע"ט פ"ק ג' (י) סי' סק"ד ויש מקילים בשתות ביום טוב האחרון מעיד וכו'. עין כנסת יחזקאל סוף סימן י"ד:

הגהות והערות

לח עין מדויק צ"ח מלי עקיף ה' (ט) בשהירות יעקב חפ"ד השמחה המיוחס "ומנוגלים כי עד מפי" (ח) בדפ"ר כחונ "מחל" שצ"י ומהנורות ועיניהם שצ"י (דפוס גריסו) וקראת ש"ל כחונ "מחל" שצ"י מהנורות שצ"י "מחל" או נשכר" ולפינו חוקן ע"פ מהנורות קראת שצ"י, וכ"ה כדפוס:

אם העמיד. אפילו יש זהם ששים נגד החלל לא בטיל, (ד) דדבר המעמיד אפילו בחלק לא בטיל. וכתוב באיסור והיתר כלל כ"ה נדון דמדאורייתא בטיל, אלא מדרבנן איסור. אבל הטור נקפה, כן כתב דחשיב כמו בעיניה, משמע דכצירא ליה לאיסור מדאורייתא, דאם לא כן לא היה צריך לבערו לדעתו, וכמו שכתבתי סעיף א' (סי' ס"א). (ד) וי"ט חייבים (ל) לבערו. מ"י (ד) וכן פ' וי"ט א"ם העמיד. צמרים שאינם חמץ, הוי ליה זיה וזים של שלמה פרק מ' דחולין גבינות (כ"א) בחלא מ"שכר שעורים או חטים חייב ציורה דעה סימן פ"ו (א) ופסיף ה' צמרים לענין קידה, וכפי שכתבנו

לשהותו, ע"ש. ודבריו בטלים נגד כל הני רבנן, ונגם בתשובת הרשב"א (נח"א) סימן חמ"ן. מביא שם מהר"מ דפוס קיימיה סימן ס' דפוס ג' וז"ל סימן שם: דפוס: פ"א. סימן (א) חומץ שנחתמן בשמרי שר אסור לשהותו. (והרמב"ן) (והרשב"ן) (כ"א) כתב בסימן מ' מעשה דבאחד שנישאל דבש והחמירו בשמרי דבש שנישאל כל השנה, ודבש הראשון שנשאל היה מחומץ בשמרי שר וזה שנישאל עתה היה רביעי או חמישי לו, וי"ו והיתר רבינו יעקב להניחו עד אחר הפסח ולמכרו, דלא קניס ר' שמעון בחמץ שעבר עליו הפסח אלא היכא דאימיה בעיניה (פסקים) (א) ופלאחי על דבריו, דהבא כיון דמעמיד,

לכנו וכל העיסה ציורה דעה סימן קכ"ג (א) ועל כן צריך כל המצב מע"ד לפסח שיראה להחמירו בשמרים שאינם של חמץ, דאפילו השמרים של מע"ד הם חמץ מטעם שזכרנו, שאותו מע"ד נחתמן בשמרי שר, גם אם ממילא הוא אוחז בכלי המיוחד ליה נקרא בלשון רוסיא קוויטני"ק שהוא בלי מחמץ כל המע"ד ששופכים לתוכו, מכל מקום הכח הנלוו המחמץ שצאחו הכלי הוא מחמת המע"ד החמץ שהיה בו, אמנם יש קולא בענין היורה, כל שיש ספק ביטול שר צמ"ד א"ם הוא מעט לעת או לאו, דקיימא לן: ציורה דעה סימן קכ"ב (א) דפסח לים חין בני יומן, ואפילו כלי ישראל כמו שכתבתי שם (סי' ד) מטעם ספק ספקא, ודיינין ליה. צנותן טעם לפגם, ונותן טעם לפגם מותר דיעבד, וא"כ יש להמיר א"ם החמץ המע"ד בשמרי מע"ד של כל השנה. אלא דבסימן חמ"ו סעיף ה' (נהגה) יתבאר דלגבי חמץ לא אמרינן סתם כלים חין בני יומן, אכן החשש השני שזכרנו מחמת שהמע"ד של כל השנה נחתמן בשמרי שר לפעמים ממילא הוא כל המע"ד חמץ ושמרים שלו חמץ, והוא יחמץ צמ"ד של פסח, ואע"ג דרע"ל הרבה לחמץ כל השנה המע"ד בכלי הנ"ל בלא שמרי שר, מכל מקום כיון דגם זה הוא מלוי מאד שמתחמץ בשמרי שר, הוי שפסק דאורייתא ולתומרא אפילו ציור טוב האחרון, וכן נהגו ליהור מלחמץ המע"ד של פסח להחמירו בכלי שהגעילוהו או מנמלאין אותו ג' פעמים בכל פעם יום שלם ויום אחרים, כמו שכתבנו ציורה דעה סימן קל"ה סעיף י"ב לענין כלי יין נסך, ויש מקילים לשהות ציור טוב

חק יעקב

[טו] חייבים לבערו. ואית ביה כרת וכל יראה. ואם נתערב בדבר אחר, אסור כמו שאר תערובת חמץ. מהר"ל סימן צ"ו (צג): [טז] אם העמיד גבינות בחלא. והוא הדין אם שופכין לחורב חומץ או שר או יין שרף כדי להעמידו הוי ג"כ דבר המעמיד. ובתשובת נחלת שבעה סימן ל"ה כתב ג"כ אם לא מכרו קודם פסח הגבינה ששפכו לחורב יין שרף, יש לאסור, משום דלטעמיה עבדי ולא בטיל. וכן פסק בתשובת מהר"מ מלובלין (סימן קנא) בעיסה שנחתמה בשמרי שר שעבר עליו פסח, וכן הסכמות אחרונים סימן תמ"ז סעיף י"א, ע"ש. וכן כתב בגליון הנחלת צבי בסימן זה בשם הרב מהר"ר נטע כ"ץ במי דבש שהועמד בשמרי שר. וכן כתב בתשובת הרשב"א (נח"א) סימן תת"ן אפילו אם העמיד מי דבש בשמרי מי דבש שכבר הועמד בשמרי שר. ועיין בט"ז (סי' ד) שהארץ בדין מי דבש כיצד לנהוג. ומסקנא דמלחא דיש מקילין לשהות ציור טוב אחרון של פסח מע"ד של כל השנה, וכמו שכתב רמ"א סימן תמ"ז סעיף ה' נכל דבר שמצליח בכלי חמץ שיש להקל ציור טוב אחרון. ונראה דהוה משום דהוה ספק א"ם היה צן יומא כשצטלו בו, ואין קיימא לן סתם כלים חין בני יומן. וזינן טוב אחרון אמרינן כן. אבל אם ספק שמא החמירו בשמרי שר אין מקום להקל בו, וכל שכן צמקומות שמצטלן המע"ד. כלל השנה ציורות ששופין צו יין שרף, דהו דבר חמץ וחוק. ונותן טעם לשנה צמ"ד. כידוע, לא מהני מה שאנו צן יומא, וא"כ אין לאן ספק כלל. על כן שומר נפשו ירחק מזה אפילו ציור טוב אחרון, וכל שכן מליקה המע"ד מעכו"ם ציור טוב אחרון, דשנא מערב צו שר, עכ"ל (נח"א) סימן קכ"ג דבר המעמיד ומילתא דלטעמיה עבדי דלא בטיל הוא רק מדרבנן, כמו שכתבו החוספות פרק כל הדוכאים. והאיסור והיתר נכלל בה דין ח. מכל מקום כיון דדבר המעמיד הוה כמו בעין לכן נאסר אפילו ברעבד אם שהא אוחז עד לאחר פסח, ואפשר שזה דעה הטור נקפה בן. והמ"א (סי' ט) כתב דעדת הטור דדבר המעמיד מדאורייתא לא בטיל, ואין דבריו מוכרחים. וכתב בספר בית הילל (י"ד) סימן שבהן וז"ל, פעם אחת נשאלתי על הכלי שקורין בלשון אשכנז טר"ג (או טשישי) שמייוחד ללוש בו עיסה, ונותן בעיסה שאור ואופין פת קודם פסח, ונשאר בה דבוק מעט עיסה ושכחו ולא רחצו יפה וגם לא מכרו (לגיון) ועבר עליו פסח, ואחר הפסח שכחו ולשו בו עיסה ואפו מהעיסה

(ד) וכן אם העמיד גבינות כו'. הטעם, כיון דהוא מעמידו ודבר המעמידו הוא בלאו הוא בעין, ומטעם זה אם העמיד המי דבש שקורין מע"ד צמרים של שר אסור כל המע"ד בפסח וכמו שכתבנו לענין יין נסך ציורה דעה סימן קכ"ג סעיף ט"ו דכל העיסה אסור. ואם מעמידו גם

וכמו שכתבתי סעיף א' (סי' ס"א). (ד) וכן פ' וי"ט א"ם העמיד. צמרים שאינם חמץ, הוי ליה זיה וזים של שלמה פרק מ' דחולין גבינות (כ"א) בחלא מ"שכר שעורים או חטים חייב ציורה דעה סימן פ"ו (א) ופסיף ה' צמרים לענין קידה, וכפי שכתבנו

שם (סי' יג). וקשה לי הא אמרינן ציורה דעה סימן פ"ו (א) דאם העמיד גבינות בקידה כשירה בטל בששים, והכל נמי לטל בששים קודם פסח, ולר"ך לומר דלאן נחתמן חמיר טפי כיון שיש כח של מעמיד חוץ הפסח אמרינן חוזר ונישור. אע"ג דלא אמרינן גבי חמץ חוזר ונישור, מכל מקום גבי מעמיד אמרינן. וראוי לעיין בענין מע"ד שלנו בשאר ימות השנה, שיראה שהוא חמץ גמור, מטעם שמצטלים אותו ציורה שמצטלים צו שר ממילא נעשה כל המע"ד חמץ, אלא א"כ יש מן הביטולים מעט לעת דאין חין איסור חמ"ו צמ"ד, דנותן טעם לפגם מותר קודם לילה הראשונה של פסח שנית, שמתמלין אותו בשמרים של שר ממילא אסור כל המע"ד

מה דינו, משום שהדבק מחמץ את העיסה והוא חמץ שעבר עליו פסח. והשבת, יראה שהפת מותרת באכילה כמבואר באר"ח סימן תמ"ז סעיף י"א, ואם כן גם כאן בטיל בששים, ואם הדבק בדפנות הוא פחות מששים ישליך דמיו לנהר. אע"ג דשאר דלטעמיה עבדי ואפילו בארץ לא בטיל, אע"פ כן העיסה מבטל השאר, כדאיתא בתרומת הדשן סימן קי"ו וז"ל, אף על גב דשאר דלטעמיה עבדי לא בטיל העיסה לגבי שאור, עכ"ל. אם כן משמע בהדיא שהשאר בטל אע"ג דלטעמיה עבדי, והוא דאיתא בחולין דף צ"ט (נ"ב) שאין שאור דחיצו קשה, היינו במאה ואחד, אבל בארץ בטיל, ואין חיצו קשה כל כך שלא לטל בארץ. ע"כ תוכן דברי בית הילל שם בקצת אריכות לשון, ע"ש. וכל דבריו בזה תמוהים מאד ומבולבלים עד שאי אפשר להאמין שיצאו הדברים מפיו י"ט, חזא, דדבריו בעצמם סותרים, דמתחלה כתב לבטל פששים, ואח"כ חזר וכתב דבאלף בטיל. ועוד, דמיתא ראייה מתרומת הדשן, והוא נגד הש"ס (שם ובעלה פ"ב משנה ד) וכל הפוסקים דמתחמץ ומתבל אוסר בכל שהוא, וכמו שכתב הרמב"ם בריש פרק ט"ז מהלכות מלכות אסורות, והוא הסכמת כל הפוסקים אחרונים, ואחרונים באיסורי דרבנן כמבואר ב"י (י"ח) ריש סימן קי"ב, והסכמת אחרונים בסימן צ"ח (סעיף ח) ועיין שם בפרי חדש בסי' ז' (וק"ח) (נכח). ומה שהביא ראייה מתרומת הדשן הוא ממילא נפרך, דהוא לא כתב רק דעיסה לא בטיל לגבי השאר וחייב בחלה, מה שאין כן השאר ודאי לא בטיל, וכמו שכתבתי לעיל. הסכמת הפוסקים. אך אם לא היה בהשאר כדי להחמיר בטיל, כמבואר להדיא ביורה דעה סימן צ"ח סעיף ח' ובוטף סימן פ"ז דהו גורם מותר כל שאין באיסור לבד כדי להחמיר, וכן הסכמות אחרונים כמבואר שם בט"ז (סי' יג) ובש"ך (סי' ל"ג) ופרי חדש (סי' לא) ע"ש. וכן בהני דלטעמיה עבדי שאורין, היינו כל זמן שמרגישין טעמו, עיין ביורה דעה סימן צ"ח סעיף ח' ובפרי חדש סי' כ"ה. ומכל מקום נראה לי דאפשר דכל הני דאמרינן מדי דלטעמיה עבדי לא בטיל או משום דבר המעמיד, לא גרעו מנתערב פחות מששים שעבר עליו הפסח, דסגי בהשלכת הנאת האיסור לים המלח כמבואר לקמן סימן תמ"ז סעיף י"א בהגה. אכן מדברי קצת אחרונים שהבאתי מבואר דכולו אסור, דהוי כמו בעיניה, וכמו שכתב (הרמב"ן) (הראב"ן)

